

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ (δεύτερο τμήμα)
της 12ης Δεκεμβρίου 1996 *

Στις συνεκδικαζόμενες υποθέσεις T-177/94,

Henk Altmann, κάτοικος Wantage Oxon (Ηνωμένο Βασίλειο), και οι λοιποί 56 προσφεύγοντες των οποίων τα ονόματα περιλαμβάνονται στο παράρτημα 1 της παρούσας αποφάσεως, εκπροσωπούμενοι από τους Kenneth Parker, QC, και Rhodri Thompson, barrister, του δικηγορικού συλλόγου Αγγλίας και Ουαλίας, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο το δικηγορικό γραφείο των δικηγόρων Elvinger και Hoss, 15, côte d'Eich,

προσφεύγοντες-ενάγοντες,

κατά

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενης από τον Hans Gerald Crossland, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον Carlos Gómez de la Cruz, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας, Centre Wagner, Kirchberg,

καθής,

υποστηριζομένης από το

Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ενώσεως, εκπροσωπούμενο από τους Diego Canga Fano και Jan-Peter Hix, μέλη της Νομικής Υπηρεσίας, και, αρχικώς, από τον Yves Crétien, νομικό σύμβουλο, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον Bruno Eynard, γενικό διευθυντή της διευθύνσεως νομικών υποθέσεων της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων, 100, boulevard Konrad Adenauer, Kirchberg,

παρεμβαίνον,

* Γλώσσα διαδικασίας: η αγγλική.

και T-377/94,

Margaret Casson, κάτοικος Chilton, Οxon (Ηνωμένο Βασίλειο), και οι λοιποί 13 προσφεύγοντες των οποίων τα ονόματα περιλαμβάνονται στο παράρτημα 2 της παρούσας αποφάσεως, εκπροσωπούμενοι από τους Kenneth Parker, QC, και Rhodri Thompson, barrister, του δικηγορικού συλλόγου Αγγλίας και Ουαλίας, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο το δικηγορικό γραφείο των δικηγόρων Elvinger και Hoss, 15, côte d'Eich,

προσφεύγοντες-ενάγοντες,

κατά

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενης από τους Hans Gerald Crossland και Julian Currall, μέλη της Νομικής Υπηρεσίας, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον Carlos Gómez de la Cruz, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας, Centre Wagner, Kirchberg,

καθής,

υποστηριζομένης από το

Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ενώσεως, εκπροσωπούμενο από τους Diego Canga Fano και Jan-Peter Hix, μέλη της Νομικής Υπηρεσίας, και, αρχικώς, από τον Yves Crétien, νομικό σύμβουλο, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον Bruno Eynard, γενικό διευθυντή της διευθύνσεως νομικών υποθέσεων της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων, 100, boulevard Konrad Adenauer, Kirchberg,

παρεμβαίνον,

που έχουν ως κύριο αντικείμενο την ακύρωση της αποφάσεως περί μη εντάξεως των προσφευγόντων στο προσωπικό της Επιτροπής ως εκτάκτων υπαλλήλων, καθώς και την αποκατάσταση της ζημίας που προέκυψε από την απόφαση αυτή,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ (δεύτερο τμήμα),

συγκείμενο από τους H. Kirschner, Πρόεδρο, C. W. Bellamy και A. Καλογερόπουλο, δικαστές,

γραμματέας: B. Pastor, κύρια υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της προφορικής διαδικασίας της 28ης Μαρτίου 1996,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

Το ιστορικό της διαφοράς

Κανονιστικό πλαίσιο

- 1 Η κοινή επιχείρηση Joint European Torus (JET), Joint Undertaking (στο εξής: JET ή κοινή επιχείρηση), συστάθηκε για διάρκεια δώδεκα ετών, αρχόμενη από την 1η Ιουνίου 1978, με την απόφαση 78/471/Ευρατόμ του Συμβουλίου, της

30ής Μαΐου 1978 (ΕΕ ειδ. έκδ. 12/001, σ. 233), η οποία εκδόθηκε δυνάμει των άρθρων 46, 47 και 49 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενεργείας (στο εξής: Συνθήκη ΕΚΑΕ). Έχει ως αντικείμενο την κατασκευή, λειτουργία και εκμετάλλευση, ως συμβαλλόμενο μέρος του προγράμματος «συντήξη» της Κοινότητας και προς όφελος των συμμετοχόντων στο σχέδιο αυτό, μεγάλης εγκαταστάσεως Torus τύπου Tokamak και των βοηθητικών της εγκαταστάσεων (στο εξής: σχέδιο).

- 2 Το σχέδιο αυτό, το οποίο από την αρχή επινοήθηκε ως κοινοτικό σχέδιο, όπως προκύπτει από την τρίτη αιτιολογική σκέψη της προπαρατεθείσας αποφάσεως 78/471, της 30ής Μαΐου 1978, και από το άρθρο 8.2 του καταστατικού του JET (στο εξής: καταστατικό) που επισυνάπτεται στην εν λόγω απόφαση, συνιστά επί του παρόντος την αιχμή του δόρατος της κοινής ευρωπαϊκής προσπάθειας στον τομέα της ελεγχόμενης θερμοπυρηνικής συντήξεως. Σύμφωνα με το παράρτημα I της αποφάσεως 94/799/Ευρατόμ του Συμβουλίου, της 8ης Δεκεμβρίου 1994, για τη θέσπιση ειδικού προγράμματος έρευνας και εκπαίδευσης στον τομέα της ελεγχόμενης θερμοπυρηνικής συντήξεως (1994-1998) (ΕΕ L 331, σ. 22), ο μακροπρόθεσμος στόχος του κοινοτικού προγράμματος «συντήξη» είναι η από κοινού κατασκευή πρότυπων ασφαλών αντιδραστήρων, συμβατών με το περιβάλλον, η οποία θα καταλήξει στην κατασκευή σταθμών ηλεκτροπαραγωγής, οικονομικά βιώσιμων. Η προσέγγιση του στόχου αυτού έχει μια χρονική κλίμακα που μετράται με δεκαετίες. Από το εν λόγω παράρτημα προκύπτει, όπως και από τη μελέτη εκτιμήσεως της διαχειρίσεως του JET, η οποία περιλαμβάνεται ως παράρτημα στην ειδική ετήσια έκθεση του Ελεγκτικού Συνεδρίου σχετικά με την οικονομική κατάσταση της κοινής επιχειρήσεως για το έτος 1990 (ΕΕ 1992, C 41, σ. 1, στο εξής: έκθεση του Ελεγκτικού Συνεδρίου), ότι η μακροπρόθεσμη στρατηγική του προγράμματος συντήξεως προβλέπει τρεις ενδιάμεσες φάσεις που εκτείνονται έως το μέσον του 21ου αιώνα προκειμένου να κατασκευαστεί εν τέλει ένας πρωτότυπος εμπορικός αντιδραστήρας:

- α) το Joint European Torus (JET) και άλλες διατάξεις προκειμένου να επιδειχθούν πτυχές της επιστημονικής σκοπιμότητας της συντήξεως·
- β) τη διάταξη του «Επομένου Επιστημονικού Βήματος» (Next Step) προκειμένου να ολοκληρωθεί η επίδειξη της επιστημονικής και τεχνολογικής σκοπιμότητας της ενέργειας συντήξεως για ειρηνικές χρήσεις. Η διάταξη

αυτή θα έχει τη μορφή είτε ενός «Next European Torus» (NET), είτε ενός διεθνούς πειραματικού θερμοπυρηνικού αντιδραστήρα (ITER), σε συνεργασία με τα τρία άλλα μεγάλα παγκόσμια προγράμματα συντήξεως (Γαπωνία, Ρωσία και Ηνωμένες Πολιτείες).

γ) έναν αντιδραστήρα επιδείξεων (DEMO), ικανό να παράγει σημαντικές ποσότητες ηλεκτρικής ενέργειας.

Στις παρατηρήσεις της επί της εκθέσεως του Ελεγκτικού Συνεδρίου (ΕΕ 1992, C 41, σ. 19), η Επιτροπή δέχθηκε ότι «η μεταφορά τεχνολογίας και τεχνογνωσίας από το JET στις δραστηριότητες του Next Step είναι ουσιαστικής σημασίας για την αποτελεσματικότητα του προγράμματος συντήξεως», και ανέφερε ότι «συνεχίζει να εξερευνά τρόπους πραγματοποίησεως και επεκτάσεως της μεταφοράς αυτής, ιδιαιτέρως ως προς τους ανθρώπινους φορείς της».

3 Κατά το άρθρο 1 του καταστατικού, η έδρα του JET βρίσκεται στο Culham, στο Ηνωμένο Βασίλειο, στην United Kingdom Atomic Energy Authority (στο εξής: UKAEA ή φιλοξενούσα οργάνωση). Τα μέλη της κοινής επιχειρήσεως είναι επί του παρόντος η ΕΚΑΕ, η φιλοξενούσα οργάνωση (UKAEA), οι αντίστοιχες με την τελευταία επιχειρήσεις εντός άλλων κρατών της ΕΚΑΕ και η Ελβετική Συνομοσπονδία.

4 Τα όργανα της κοινής επιχειρήσεως είναι το συμβούλιο του JET και ο διευθυντής του σχεδίου (άρθρο 3 του καταστατικού). Το συμβούλιο του JET, συγκείμενο από τους εκπροσώπους των μελών της κοινής επιχειρήσεως, έχει την ευθύνη της διαχειρίσεως της κοινής επιχειρήσεως και λαμβάνει τις βασικές αποφάσεις για την εφαρμογή του σχεδίου (άρθρο 4).

5 Το άρθρο 8 του καταστατικού αφορά την ομάδα του σχεδίου. Δυνάμει του άρθρου 8.1, αυτή αποτελείται, αφενός, από προσωπικό που προέρχεται από τα μέλη του JET, σύμφωνα με το άρθρο 8.3 (το οποίο προβλέπει ότι τα μέλη

της κοινής επιχειρήσεως θέτουν στη διάθεση αυτής ειδικευμένο προσωπικό), και, αφετέρου, από «λοιπούς υπαλλήλους». Η πρόσληψη των δύο αυτών κατηγοριών προσωπικού πραγματοποιείται σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 8.4 και 8.5:

- κατά το άρθρο 8.4, «το προσωπικό που διατίθεται από τη φιλοξενούσα οργάνωση θα συνεχίσει να απασχολείται από την οργάνωση αυτή υπό τους όρους απασχολήσεως που προβλέπονται από αυτή και θα διατίθεται από αυτή στην κοινή επιχείρηση»·
- κατά το άρθρο 8.5, «εκτός αντιθέτου αποφάσεως σε ορισμένες ειδικές περιπτώσεις, σύμφωνα με τις διαδικασίες διορισμού και διαχειρίσεως του προσωπικού που καθορίζονται από το συμβούλιο του JET, το προσωπικό που διατίθεται από τα μέλη της κοινής επιχειρήσεως, εκτός από τη φιλοξενούσα οργάνωση, καθώς και κάθε άλλο προσωπικό, προσλαμβάνεται από την Επιτροπή σε προσωρινές θέσεις, σύμφωνα με το “καθεστώς που εφαρμόζεται στους λοιπούς υπαλλήλους των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων” και διατίθεται από την Επιτροπή στην κοινή επιχείρηση».

Κατά το άρθρο 8.8 του καταστατικού, κάθε οργάνωση μέλος αναλαμβάνει την υποχρέωση να αναπρολάβει τα μέλη του προσωπικού, τα οποία έχει διαθέσει στο σχέδιο και τα οποία έχουν προσληφθεί προσωρινά από την Επιτροπή, μόλις ολοκληρωθεί η εργασία τους στο πλαίσιο του σχεδίου (το καλούμενο σύστημα των «εισιτηρίων επιστροφής»).

- 6 Οι διατάξεις αυτές συμπληρώνονται από «συμπληρωματικές διατάξεις σχετικά με τον διορισμό και τη διοίκηση του προσωπικού της κοινής επιχειρήσεως JET» (στο εξής: συμπληρωματικές διατάξεις), θεσπισθείσες από το συμβούλιο του JET, δυνάμει του άρθρου 8.5 του καταστατικού.
- 7 Κατά το άρθρο 9.1 του καταστατικού, οι δαπάνες του JET, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που αφορούν τις αμοιβές του προσωπικού που έχει τεθεί στη διάθεσή του, βαρύνουν την ΕΚΑΕ κατά 80 %, την UKAEA κατά 10 % και το υπόλοιπο 10 % κατανέμεται σε όλα τα άλλα μέλη εκτός της ΕΚΑΕ.

H. απόφαση Ainsworth

8 Το 1983, ορισμένοι Βρετανοί υπήκοοι απασχολούμενοι από την UKAEA και τεθέντες από αυτή στη διάθεση του JET ζήτησαν να προσληφθούν ως έκτακτοι υπάλληλοι από την Επιτροπή. Επειδή οι αιτήσεις αυτές δεν έγιναν δεκτές, τα εν λόγω πρόσωπα άσκησαν προσφυγή ενώπιον του Δικαστηρίου. Με την απόφαση της 15ης Ιανουαρίου 1987, 271/83, 15/83, 36/83, 113/83, 158/83, 203/84 και 13/85, Ainsworth κ.λπ. κατά Επιτροπής και Συμβουλίου (Συλλογή 1987, σ. 167, στο εξής: απόφαση Ainsworth), το Δικαστήριο έκρινε:

- ότι, λαμβάνοντας την περιορισμένη διάρκεια που ορίστηκε για το σχέδιο και τη μέριμνα να εξασφαλιστεί σε όλα τα μέλη του προσωπικού του JET εργασία μετά τη λήξη του σχεδίου, η διεύθυνση του JET ανταποκρίθηκε στις απαιτήσεις της χρηστής διαχείρισεως και δεν αγνόησε καμιά διάταξη του καταστατικού απαιτώντας από κάθε υποψήφιο να εξεύρει μια οργάνωση-μέλος που να δέχεται να τον θέσει στη διάθεση του JET, ακόμη και αν, υπό τις συνθήκες αυτές, οι διατάξεις των άρθρων 8.1 και 8.5 του καταστατικού, οι οποίες προβλέπουν ότι η ομάδα του σχεδίου αποτελείται επίσης από «άλλο προσωπικό», δεν είχαν πρακτικές συνέπειες (σκέψεις 19 έως 24).
- ότι, απαιτώντας από τους υποψηφίους βρετανικής ιθαγενείας να τεθούν στη διάθεση του JET από την UKAEA, αποκλειομένης οποιασδήποτε άλλης οργανώσεως-μέλους, η διεύθυνση του JET είχε προβεί σε δυσμενή διάκριση λόγω ιθαγενείας, χωρίς αντικειμενική δικαιολογία και επομένως παράνομη, αλλ' ότι η πρακτική αυτή δεν είχε επίπτωση στην κατάσταση των προσφευγόντων, δεδομένου ότι κανένας από αυτούς δεν απέδειξε, ούτε καν υποστήριξε, ότι αναγκάστηκε, προκειμένου να συμμορφωθεί με τις απαιτήσεις αυτές, να παραιτηθεί από τη δυνατότητα να τεθεί στη διάθεση του JET από άλλο μέλος του JET πλην της UKAEA (σκέψεις 25 έως 29).
- ότι η διαφορετική μεταχείριση που θέσπισαν τα άρθρα 8.4 και 8.5 του καταστατικού δεν εισάγει δυσμενή διάκριση λόγω ιθαγενείας, αλλ' ότι η θεμελιώδης αρχή της ίσης μεταχειρίσεως αντιτίθεται στη διαφορετική αντιμετώπιση παρόμοιων καταστάσεων, εκτός αν η διαφοροποίηση που εισάγεται δικαιολογείται αντικειμενικά (σκέψεις 32 και 33).

— ότι, ενόψει των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών της κοινής επιχειρήσεως, του προνομιούχου ρόλου που αυτά επιφυλάσσουν στην UKAEA και της μέριμνας της τελευταίας ώστε η εν λόγω κατάσταση να μη διαταράξει τη δική της λειτουργία, η διαφορετική μεταχείριση που θεσπίστηκε με τον τρόπο αυτό μεταξύ του προσωπικού που διατέθηκε στο JET από την UKAEA και του προσωπικού που διατέθηκε από τα άλλα μέλη της κοινής επιχειρήσεως εδικοιολογείτο αντικειμενικά (σκέψεις 34 έως 39).

Μεταγενέστερη εξέλιξη της καταστάσεως

- 9 Η διάρκεια του σχεδίου JET, προβλεφθείσα αρχικά για 12 έτη (1978-1990), παρατάθηκε από το Συμβούλιο, μετά από την απόφαση του Δικαστηρίου Ainsworth: αρχικά, έως τις 31 Δεκεμβρίου 1992, με την απόφαση 88/447/Ευρατόμ του Συμβουλίου, της 25ης Ιουλίου 1988 (ΕΕ L 222, σ. 4), στη συνέχεια, έως τις 31 Δεκεμβρίου 1996, με την απόφαση 91/677/Ευρατόμ του Συμβουλίου, της 19ης Δεκεμβρίου 1991 (ΕΕ L 375, σ. 9). Κατά την ενώπιον του Πρωτοδικείου συζήτηση δεν αμφισβητήθηκε ότι η διάρκεια του JET θα παρατεινόταν εκ νέου πέραν του 1996 (βλ. την προπαρατεθείσα απόφαση 94/799, της 8ης Δεκεμβρίου 1994, και την απόφαση του συμβουλίου του JET της 21ης Μαρτίου 1995, με την οποία αυτό ζήτησε επισήμως νέα παράταση του JET, με απόφαση του Συμβουλίου). Η τρίτη αυτή παράταση αποφασίστηκε τυπικώς, έως τις 31 Δεκεμβρίου 1999, με την απόφαση 96/305/Ευρατόμ του Συμβουλίου, της 7ης Μαΐου 1996 (ΕΕ L 117, σ. 9).
- 10 Τον Φεβρουάριο 1990, 206 μέλη του προσωπικού της UKAEA, τεθέντα στη διάθεση του JET, κρίνοντας ότι οι περιστάσεις είχαν αλλάξει μετά την απόφαση Ainsworth, υπέβαλαν αναφορά στο Κοινοβούλιο ζητώντας του να καλέσει την Επιτροπή και το Συμβούλιο να θέσουν τέρμα στις εισάγουσες διακρίσεις πρακτικές, των οποίων θεωρούσαν ότι ήσαν θύματα:
- 11 Οι υπογράφωντες την αναφορά αυτή διαμαρτύρονταν ιδίως:
- α) για δυσμενείς διακρίσεις μεταξύ των όρων απασχολήσεώς τους και εκείνων των υπηκόων των άλλων κρατών μελών, οι οποίοι εργάζονται πάντοτε για το JET υπό καθεστώς εκτάκτου υπαλλήλου της Επιτροπής.

Ισχυρίστηκαν συναφώς ότι οι αμοιβές τους, ως υπαλλήλων της UKAEA, έφθαναν περίπου στο ήμισυ εκείνων του προσωπικού που απασχολείται από την Επιτροπή υπό καθεστώς εκτάκτου υπαλλήλου και ότι ένας Βρετανός υπήκοος, με προχωρημένη αρχαιότητα και υψηλό βαθμό, είχε συχνά λιγότερο καλές αποδοχές από ό,τι το προσωπικό που εργάζεται υπό τη διεύθυνση του εν λόγω οργάνου.

β) για δυσμενείς διακρίσεις ως προς τις προοπτικές σταδιοδρομίας τους, καθόσον τα μέλη του προσωπικού του JET που έχουν το καθεστώς του εκτάκτου υπαλλήλου της Επιτροπής προτιμώνται όσον αφορά την πρόσβαση στις άλλες κοινοτικές θέσεις, ιδίως στον τομέα της ΕΚΑΕ.

12 Επιπλέον, οι υπογράφοντες την αναφορά υποστήριζαν ότι, μετά την απόφαση Ainsworth και κατά παράβασή της, το JET και/ή τα μέλη του υιοθέτησαν ή ακολούθησαν ορισμένες πρακτικές με αντικείμενο ή ως αποτέλεσμα την παρεμπόδιση της προσλήψεως των Βρετανών υπηκόων από άλλα μέλη πλην της UKAEA, και ιδίως:

α) τη διατήρηση της προηγούμενης απαιτήσεως ενός «εισιτηρίου επιστροφής», χορηγούμενου από μέλος του JET, έναντι οποιουδήποτε προσώπου επιθυμούσε να εργαστεί εκεί·

β) μια συμφωνία ή μία εναρμονισμένη πρακτική μεταξύ των μελών του JET, η οποία έγκειται στην άρνηση χορηγήσεως στους Βρετανούς υπηκόους «εισιτηρίων επιστροφής» από άλλα μέλη εκτός της UKAEA·

γ) τον καλούμενο κανόνα της «προηγούμενης παραίτησεως», ή «resign first rule», που εισήχθη το 1987 με τις συμπληρωματικές διατάξεις, δυνάμει του οποίου ένας Βρετανός υπήκοος, απασχολούμενος από την UKAEA, οφείλει να παραιτηθεί από τη θέση του στο JET πριν από την υποβολή της υποψηφιότητάς του για οποιαδήποτε άλλη θέση στο JET υπό καθεστώς εκτάκτου υπαλλήλου της Κοινότητας·

δ) τον καλούμενο κανόνα της «απομακρύνσεως από τον τόπο εργασίας επί εξάμηνο». Επειδή οι ενώπιον του Πρωτοδικείου συζητήσεις δεν κατέστησαν δυνατή την απόδειξη του ακριβούς περιεχομένου του τελευταίου αυτού κανόνα, δεν θα εξεταστεί σε βάθος στο πλαίσιο της παρούσας αποφάσεως.

- 13 Εξάλλου, οι υπογράφοντες την αναφορά ισχυρίστηκαν ότι οι πραγματικές περιστάσεις είχαν αλλάξει ριζικά μετά την απόφαση Ainsworth, ιδίως καθόσον:
- α) η UKAEA δεν απαγόρευε πλέον στους ανήκοντες στην υπηρεσία της και εργαζομένους στο JET Βρετανούς υπηκόους να καθίστανται έκτακτοι υπάλληλοι της Κοινότητας (βλ. τη δήλωση του προέδρου της UKAEA της 17ης Οκτωβρίου 1989, περιλαμβανόμενη στο παράρτημα 15 της αναφοράς), ώστε δεν υπήρχε κίνδυνος μια τέτοια αλλαγή να προκαλέσει διατάραξη της κοινωνικής ειρήνης στο Culham.
 - β) ούτε το σύστημα των «εισιτηρίων επιστροφής» ούτε η ιδιότητα του υπαλλήλου της UKAEA εξασφάλιζαν πλέον εγγύηση απασχολήσεως μετά τον τερματισμό του σχεδίου (βλ. τα παραρτήματα 9 και 11 της αναφοράς).
 - γ) πολλά πρόσωπα εργαζόμενα στο JET δεν είχαν χρησιμοποιηθεί από την UKAEA, ούτε από άλλο μέλος, πριν από τη διάθεσή τους στο σχέδιο και, επομένως, δεν είχαν πραγματική σχέση με το μέλος που τους είχε παράσχει την υποστήριξή του («sponsoring member»). ειδικότερα, 97 Βρετανοί, μέλη του προσωπικού του JET, δεν είχαν καμία σχέση με την UKAEA πριν από τον διορισμό τους στο JET (βλ. το παράρτημα 10 της αναφοράς).
 - δ) το σχέδιο JET δεν μπορούσε πλέον να θεωρηθεί ως προσωρινό σχέδιο, καθόσον είχε διάρκεια τουλάχιστον 18 ετών και θα διαρκούσε πιθανώς τουλάχιστον 21 έτη· πολλοί από τους Βρετανούς υπηκόους θα περνούσαν επομένως άνω του ημίσεος της επαγγελματικής ζωής τους στην υπηρεσία του.
- 14 Οι υπογράφοντες την αναφορά έκριναν ότι, υπό τις συνθήκες αυτές, η επιβληθείσα στους Βρετανούς υπηκόους υποχρέωση να διαθέτουν «εισιτήριο επιστροφής» χορηγηθέν από άλλο μέλος του JET, αν ήθελαν να προσληφθούν υπό την ιδιότητα εκτάκτου υπαλλήλου της Κοινότητας, δεν ήταν πλέον δικαιολογημένη. Κατ' αυτούς, η πλέον ορθή και πλέον αποτελεσματική λύση ήταν να έχει όλο το προσωπικό του JET τον ίδιο εργοδότη. Οι υπογράφοντες την αναφορά ζήτησαν επίσης να αποζημιωθούν για τη δυσμενή διάκριση, της οποίας θεωρούσαν ότι ήσαν θύματα.

- 15 Τον Οκτώβριο 1991, η επιτροπή αναφορών του Κοινοβουλίου διαπίστωσε ότι «η δυσμενής διάκριση στην οποία αναφέρονται οι συντάκτες της αναφοράς υφίσταται και πρέπει να τερματιστεί». Με ψήφισμα νομοθετικού περιεχομένου της 10ης Δεκεμβρίου 1991 (ΕΕ 1992, C 13, σ. 50), το Κοινοβούλιο κατέθεσε, κατόπιν αυτού, δύο τροποποιήσεις ως προς την πρόταση της Επιτροπής για απόφαση του Συμβουλίου περί παρατάσεως της διάρκειας του JET έως το 1996, επιδιώκοντας, αφενός, να εκφράσει τον φόβο του «μήπως οι διαφορές ως προς την αμοιβή των ερευνητών στην υπηρεσία της Επιτροπής και των εθνικών αρχών όχι μόνο δημιουργήσουν εντάσεις στα πλαίσια του JET στο Culham, όπως συνέβη ήδη, αλλά και εμποδίσουν την κινητικότητα των ερευνητών», και, αφετέρου, να υποχρεώσει την Επιτροπή να «αναθέσει σε ανεξάρτητη συμβουλευτική εταιρία την επεξεργασία πρότασης, η οποία θα προβλέπει την πληρωμή σύμφωνα με την παροχή, όχι όμως σύμφωνα μ' ένα άκαμπτο καταστατικό».
- 16 Η Επιτροπή ανέθεσε την πραγματοποίηση μελέτης του προβλήματος σε μια «επιτροπή σοφών», καλουμένη «panel Pandolfi», και σε έναν εξωτερικό σύμβουλο. Η από 16 Σεπτεμβρίου 1992 έκθεση του panel Pandolfi συνέστησε ιδίως:
- να ερευνηθούν «τα μέσα με τα οποία, κατόπιν αιτήσεώς τους, θα μπορούσαν να προταθούν στα διορισθέντα στο JET μέλη του προσωπικού της UKAEA συμβάσεις εκτάκτων υπαλλήλων Ευρατόμ που θα ίσχυαν έως το τέλος του διορισμού τους στο σχέδιο JET» (σύσταση αριθ. 1).
 - ελλείψει τούτων, να βρεθεί «το μέσο με το οποίο θα καταστεί δυνατό στα διορισθέντα στο JET μέλη του προσωπικού της UKAEA και υποψήφια για μόνιμες θέσεις της Κοινότητας να θεωρηθούν από την Επιτροπή ως εσωτερικοί υποψήφιοι, ή τουλάχιστον να επιτύχουν προτιμησιακή μεταχείριση σε σχέση προς τους εξωτερικούς υποψηφίους» (σύσταση αριθ. 2).
 - παράταση του καθεστώτος του «επιδόματος διατηρήσεως της πείρας», το οποίο συζητήθηκε μεταξύ της UKAEA και των συνδικάτων του προσωπικού και το οποίο αποσκοπεί στον συμψηφισμό, σε ορισμένο βαθμό, της διαφοράς μεταξύ των αποδοχών του εν λόγω διορισθέντος στο JET προσωπικού και εκείνων των εκτάκτων υπαλλήλων της Κοινότητας (σύσταση αριθ. 3).

- 17 Το συμβούλιο του JET συνήλθε σε έκτακτη συνεδρίαση στις 26 Φεβρουαρίου 1993, προκειμένου να λάβει θέση επί των συστάσεων της εκθέσεως του panel Pandolfi. Στα πορίσματα της συνεδριάσεως αυτής αναφέρεται ότι «μία σαφής πλειοψηφία των μελών του συμβουλίου του JET έκρινε (τη σύσταση αριθ. 1) ως απαράδεκτη γενικώς και κάλεσε την Επιτροπή να μην επιδιώξει την εφαρμογή της». Όσον αφορά τη σύσταση αριθ. 2, το συμβούλιο του JET σημείωσε ότι «η Επιτροπή, στο πλαίσιο των εκ του ΚΥΚ ορίων, έχει ήδη λάβει μέτρα τα οποία έχουν ως αποτέλεσμα τη βελτίωση, και για το διορισθέν στο JET προσωπικό της UKAEA, των δυνατοτήτων προσλήψεως σε άλλες θέσεις στο πλαίσιο του προγράμματος συντήξεως», και ζήτησε από την Επιτροπή να ενεργήσει ώστε οι πρακτικές αυτές να εξακολουθήσουν. Η θέση του συμβουλίου του JET επικυρώθηκε κατά τη συνεδρίασή του στις 13 και 14 Οκτωβρίου 1993.
- 18 Στην από 31 Μαρτίου 1993 έκθεσή της προς το Κοινοβούλιο σχετικά με την έκθεση του panel Pandolfi, η Επιτροπή έκρινε ότι «η εφαρμογή της συστάσεως αριθ. 1 αποτελούσε την καταλληλότερη λύση προκειμένου να καταστεί δυνατή η επιτυχής αποπεράτωση του σχεδίου». Πάντως, ενόψει των πορισμάτων της έκτακτης συνεδριάσεως του συμβουλίου του JET της 26ης Φεβρουαρίου 1993, η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η εν λόγω εφαρμογή δεν θα συγκέντρωνε, κατά πάσα πιθανότητα, την απαιτούμενη για απόφαση του εν λόγω συμβουλίου πλειοψηφία. Εξάλλου, η Επιτροπή επισήμανε ότι η εφαρμογή της συστάσεως αυτής θα απαιτούσε τη χορήγηση «εισιτηρίων επιστροφής» εκ μέρους της UKAEA, διαφορετικά θα εδημιουργείτο νέα δυσμενής διάκριση, τη φορά αυτή σε βάρος του διορισμένου στο JET προσωπικού από άλλα μέλη εκτός της UKAEA, και τόνισε ότι η UKAEA ήταν αντίθετη προς τη χορήγηση τέτοιων «εισιτηρίων επιστροφής». Ως προς τη σύσταση αριθ. 2, η Επιτροπή ανέφερε ότι, χωρίς να είναι σε θέση να την υπογράψει λόγω των εκ του ΚΥΚ δεσμεύσεών της, είχε λάβει και θα συνέχιζε να λαμβάνει διάφορα μέτρα, αποσκοπούντα στη διασφάλιση της μελλοντικής εξελίξεως των σταδιοδρομιών του προσωπικού της ομάδας του JET, περιλαμβανομένου και εκείνου που έχει διοριστεί στο σχέδιο από την UKAEA. Ειδικότερα, αναφέρθηκε σε ένα υπό μελέτη πρόγραμμα εκπαίδευσης και στα ληφθέντα μέτρα προκειμένου να αυξηθεί από 35 σε 50 έτη το όριο ηλικίας για τις υποψηφιότητες του εν λόγω προσωπικού σε θέσεις στο πλαίσιο του σχεδίου ITER.
- 19 Εξ ονόματος της διευθύνσεως του JET, ο διευθυντής του JET έκρινε ότι η σύσταση αριθ. 1 της εκθέσεως του panel Pandolfi ήταν η μόνη που «θα εξασφάλιζε την αποκατάσταση της κοινωνικής ειρήνης» (βλ. το σημείο 11 της προπαρατεθείσας εκθέσεως της Επιτροπής προς το Κοινοβούλιο). Η επιτροπή

των εκπροσώπων του προσωπικού του JET (JET Staff Representatives Committee ή SRC), όπως και η IPMS (Institution of Professionals, Managers and Specialists) και η CPSA (Civil and Public Services Association), που είναι οι δύο εκπροσωπούσες το προσωπικό της UKAEA συνδικαλιστικές οργανώσεις, έκριναν, με έκθεση της 9ης Φεβρουαρίου 1993, ότι ούτε η σύσταση αριθ. 2 ούτε η σύσταση αριθ. 3, λαμβανόμενες υπόψη μεμονωμένως, προσέφεραν ικανοποιητική λύση για την παράνομη δυσμενή μεταχείριση που υφίστανται οι Βρετανοί, μέλη του προσωπικού της ομάδας του JET. Σύμφωνα με αυτές τις οργανώσεις, ο διορισμός σε έκτακτη κοινοτική θέση αποτελεί το μόνο μέσο που καθιστά δυνατή την ίση μεταχείριση των τελευταίων με τους συναδέλφους τους κατά την υπολειπόμενη διάρκεια του JET και την απόκτηση εύλογων προοπτικών σταδιοδρομίας μετά τον τερματισμό του σχεδίου.

20 Σε ανακοινωθέν του Σεπτεμβρίου 1992, δημοσιευθέν σε απάντηση στην έκθεση του panel Pandolfi, ακολούθως δε με το από 15 Μαρτίου 1994 έγγραφο του προέδρου της, η UKAEA γνωστοποίησε ότι δεν ήταν αντίθετη προς τη σύσταση αριθ. 1, υπό τον όρο να παραιτηθούν από την UKAEA εκείνοι εκ των μελών του προσωπικού της που θα καταστούν έκτακτοι υπάλληλοι της Κοινότητας. Εξέφρασε δε την εκ μέρους της υποστήριξη της συστάσεως αριθ. 2.

21 Αφού η επιτροπή προϋπολογισμών του Κοινοβουλίου επέκρινε έντονα την απόρριψη της συστάσεως αριθ. 1 εκ μέρους του συμβουλίου του JET, «παρά τις ευθύνες του (...), χωρίς να προβεί στην ελαχίστη αιτιολογία και ενώ όλα τα άλλα ενδιαφερόμενα μέρη διάκεινται ευνοϊκά προς τη σύσταση αυτή» (έγγραφο εργασίας PE 204.729 της 20ής Απριλίου 1993, παράρτημα 19 του δικογράφου της προσφυγής στο πλαίσιο της υποθέσεως T-177/94), το Κοινοβούλιο αποφάσισε, κατά τη σύνοδο της Ολομελείας της 17ης Δεκεμβρίου 1993, να κρατήσει ως αποθεματικό το ποσό των 59 εκατομμυρίων ECU για τη συμμετοχή της Κοινότητας στο JET (δηλαδή περισσότερο από το ήμισυ του συνολικού ετησίου προϋπολογισμού του σχεδίου), διευκρινίζοντας ότι το ποσό αυτό «θα παραμείνει ως αποθεματικό έως ότου η Επιτροπή και η UKAEA δεχθούν να τροποποιήσουν τις θέσεις τους και τις κανονιστικές ρυθμίσεις που επέφεραν και εξακολουθούν να επιφέρουν αποτελέσματα εισάγοντα δυσμενείς διακρίσεις έναντι των Βρετανών υπηκόων που επιθυμούν να καταστούν υπάλληλοι ΕΚ». Το Κοινοβούλιο χορήγησε επίσης πίστωση 2 εκατομμυρίων ECU, για να χρησιμοποιηθεί για την αποζημίωση, με τη χορήγηση υποτροφιών, των «μελών του νυν προσωπικού του JET που ανταποκρίνονταν στους όρους προσλήψεως της Ευρατόμ κατά τον χρόνο που

διορίστηκαν στο JET». Ο Πρόεδρος του Κοινοβουλίου προέβη σε συναφείς εξηγήσεις με αχρονολόγητο έγγραφο, απευθυνόμενο στον πρόεδρο του συμβουλίου του JET (βλ. παράρτημα 22 του δικογράφου της προσφυγής στην υπόθεση T-377/94):

«Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο πάντοτε υποστήριξε πλήρως το πρόγραμμα συντήξεως και, ειδικότερα, το σχέδιο JET, το οποίο αποτελεί ένα από τα πλέον σημαντικά κοινά επιστημονικά σχέδια στην Ευρώπη. Ωστόσο, το Κοινοβούλιο δεν μπορεί να δεχθεί την ύπαρξη διαδικασιών εισαγωγών δυσμενείς διακρίσεις στο πλαίσιο σχεδίου υποστηριζομένου από την Κοινότητα, ούτε μέτρων που είναι αντίθετα προς την αντίληψή μας για τον ρόλο των Ευρωπαίων ερευνητών.

Ο λόγος του ψηφισθέντος κατά το έτος αυτό αποθεματικού συνδέεται επομένως άμεσα με το πρόβλημα αυτό, που δεν λύθηκε στο πλαίσιο του JET, και η χορήγηση των 2 εκατομμυρίων ECU επίσης. Επομένως, οι προσπάθειες που αποβλέπουν στην αποδέσμευση του αποθεματικού για το σχέδιο θα έπρεπε να κατευθύνονται μάλλον προς μια ρύθμιση της εσωτερικής δυσμενούς διακρίσεως παρά προς μειώσεις θίγουσες το πρόγραμμα. Επιπλέον, τα 2 εκατομμύρια ECU δεν έπρεπε να θεωρούνται ως μη οφειλομένη αύξηση των πληρωμών προς ειδική κατηγορία υπαλλήλων, αλλ' ως συμμετοχή της Κοινότητας στο JET υπέρ αυτών που στο παρελθόν υπήρξαν θύματα διαδικασιών προσλήψεως που ενείχαν δυσμενείς διακρίσεις.»

- 22 Στις 3 Μαΐου 1994, το Κοινοβούλιο και η Επιτροπή κατέληξαν σ' έναν πολιτικό συμβιβασμό που κατέστησε δυνατή την αποδέσμευση των ποσών που είχαν τεθεί ως αποθεματικό. Οι όροι του συμβιβασμού αυτού καταχωρήσθηκαν σε μια «Note of Understanding» (βλ. το παράρτημα 4 του υπομνήματος απαντήσεως στο πλαίσιο της υποθέσεως T-177/94), η οποία προβλέπει ιδίως τα εξής:

«2. Σύμφωνα με τον συμβιβασμό, οι καλούμενες πρακτικές της 'προηγούμενης παραιτήσεως' και της 'απομακρύνσεως από τον τόπο εργασίας επί εξαμήνου' θα καταργηθούν. Δημιουργήθηκαν 20 θέσεις βαθμού Α, Β ή Γ για το ITER το 1994· το 1995 και τα επόμενα έτη η Επιτροπή θα ζητεί, κάθε έτος, 10 επιπλέον θέσεις Α, Β ή Γ. Το όριο ηλικίας στο πλαίσιο των διαδικασιών επιλογής για τις θέσεις συντήξεως καθορίστηκε στα 50 έτη.

3. Η πρόσληψη του προσωπικού αυτού θα πραγματοποιείται χωρίς δυσμενείς διακρίσεις και θα λαμβάνονται προσηκόντως υπόψη οι κοινωνικές πραγματικότητες (περιλαμβανομένου και του προβλήματος του προσωπικού της UKAEA στους κόλπους του JET).

4. Στις 24 Φεβρουαρίου 1994, το προσωπικό της UKAEA που απασχολείται από το JET θα μπορέσει να διεκδικήσει τα δικαιώματά του για τη χορήγηση των 2 εκατομμυρίων ECU, ανάλογα με τη διάρκεια του χρόνου που θα έχει εργαστεί για το JET.

(...)

23 Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η καθής εξήγησε, απαντώντας σε ερώτηση του Πρωτοδικείου, ότι το ποσό των 2 εκατομμυρίων ECU είχε πληρωθεί τον Δεκέμβριο 1995 στα μέλη του προσωπικού που ανταποκρίνονταν στις απαιτούμενες προϋποθέσεις, υπό την επιφύλαξη παρακρατήσεως ενός ποσού της τάξεως του 10,2 % που αποτελούσε αντικείμενο αμφισβητήσεως σε ζητήματα κοινωνικής ασφάλισης μεταξύ της UKAEA και του Department of Social Security. Το ποσό αυτό είχε κατανεμηθεί μεταξύ των οικείων μελών του προσωπικού της UKAEA, ανάλογα με τη διάρκεια της εντάξεώς τους στο JET, με βάση 700 λίρες στερλίνες (UK£) ανά έτος υπηρεσίας. Αντιπροσώπευε δε, κατά μέσον όρο, πληρωμή της τάξεως των 5 000 έως 10 000 UK£. Κατά τους προσφεύγοντες, η πληρωμή αυτή πρέπει να θεωρηθεί ως χειρονομία καλής θέλησεως έναντι αυτών εκ μέρους του Κοινοβουλίου σε αναγνώριση της καταστάσεως δυσμενούς διακρίσεως που κυριαρχούσε στο JET και κατά κανέναν τρόπο ως προσήκουσα αποζημίωση για τη δυσμενή αυτή διάκριση. Η Επιτροπή θεωρεί επίσης ότι πρόκειται για πληρωμή κατά διακριτική ευχέρεια και *ex gratia*, χορηγηθείσα από το Κοινοβούλιο ενόψει της «δυσάρεστης» καταστάσεως που είχε εντοπίσει.

24 Από τις απαντήσεις της καθής σε άλλες ερωτήσεις του Πρωτοδικείου προκύπτει ότι, μεταξύ των ετών 1993 και 1996, ο αριθμός των διορισθέντων στο JET υπαλλήλων της UKAEA ανερχόταν τουλάχιστον σε 230. Αντιθέτως, ο αριθμός των εκτάκτων υπαλλήλων της Κοινότητας που είχαν διορισθεί στο JET κατήλθε, από τους 163 που ήταν την 1η Ιανουαρίου 1993, σε 117 την

1η Ιανουαρίου 1996. Η ομάδα του σχεδίου περιλαμβάνει επίσης προσωπικό βάσει συμβάσεως που προμηθεύουν εξωτερικές εταιρίες, μερικούς υπαλλήλους που διατέθηκαν από τη Γενική Διεύθυνση Επιστήμης, Έρευνας και Αναπτύξεως (ΓΔ XII) και διάφορες άλλες κατηγορίες προσώπων αποσπασθέντων για βραχείες περιόδους υπό διάφορα καθεστώτα.

Η προ της ασκήσεως της προσφυγής διοικητική διαδικασία

25 Κατόπιν της δημοσιεύσεως της εκθέσεως του panel Pandolfi, οι προσφεύγοντες στο πλαίσιο των παρουσών υποθέσεων, οι οποίοι είναι άπαντες Βρετανοί υπήκοοι, μέλη του προσωπικού της UKAEA ενταχθέντες στο JET, απηύθυναν στον διευθυντή του JET, έκαστος για λογαριασμό του, με έγγραφα φέροντα ημερομηνία μεταξύ της 18ης και της 29ης Ιανουαρίου 1993 όσον αφορά τους προσφεύγοντες Altmann κ.λπ. και μεταξύ της 28ης Σεπτεμβρίου και της 19ης Οκτωβρίου 1993 όσον αφορά τους προσφεύγοντες Casson κ.λπ., αίτηση προσλήψεως υπό την ιδιότητα του εκτάκτου υπαλλήλου της Κοινότητας. Οι αιτήσεις αυτές έμειναν άνευ απαντήσεως.

26 Οι προσφεύγοντες Altmann κ.λπ. άσκησαν δύο κοινές διοικητικές ενστάσεις, φέρουσες ημερομηνία 12 και 17 Αυγούστου 1993, κατά της σιωπηρής απορρίψεως των αιτήσεών τους. Ομοίως, οι προσφεύγοντες Casson κ.λπ. άσκησαν δύο κοινές διοικητικές ενστάσεις, φέρουσες ημερομηνία 14 Απριλίου και 20 Μαΐου 1994, κατά της σιωπηρής απορρίψεως των αιτήσεών τους. Όλες οι ενστάσεις αυτές απεστάλησαν στον Γενικό Γραμματέα της Επιτροπής, στον Γενικό Γραμματέα του Συμβουλίου, στον διευθυντή και στον πρόεδρο του συμβουλίου του JET.

27 Με τις ενστάσεις αυτές, οι προσφεύγοντες ζήτησαν, παραπέμποντας ιδίως στα εκτεθέντα στην αναφορά τους προς το Κοινοβούλιο επιχειρήματα:

«— να προσληφθούν οι υπογράφωντες ως ‘λοιπό προσωπικό’ κατά την έννοια του άρθρου 8.5 του καταστατικού της κοινής επιχειρήσεως JET και, επομένως, ως έκτακτοι υπάλληλοι της Κοινότητας.

- να ληφθεί μέριμνα ώστε οι υπογράφοντες να προσληφθούν υπό τους ιδίους όρους με τους λοιπούς εκτάκτους υπαλλήλους της Κοινότητας που προσελήφθησαν δυνάμει του άρθρου 8.5 του εν λόγω καταστατικού και, ειδικότερα, να μπορούν να επωφεληθούν της συμφωνίας που συνήφθη μεταξύ της Επιτροπής και της ενώσεως του προσωπικού των εν λόγω λοιπών υπαλλήλων, όσον αφορά τη μέλλουσα απασχόληση που πρέπει να τους παρασχθεί υπό την ιδιότητα των εκτάκτων υπαλλήλων της Κοινότητας·
- εναλλακτικώς και επικουρικώς, να καταργηθούν οι “κανόνες” που εισήχθησαν στο JET μετά την απόφαση [Ainsworth] και που έχουν ως αντικείμενο και αποτέλεσμα την εξακολούθηση της παράνομης δυσμενούς διακρίσεως, την οποία το Δικαστήριο καταδίκασε στη σκέψη 26 της εν λόγω αποφάσεως (...). και
- εν πάση περιπτώσει, να αποζημιωθούν οι υπογράφοντες για τις απώλειες που υπέστησαν λόγω αυτού που αποτελεί το αντικείμενο της ενστάσεως».

28 Μόνον η Επιτροπή έδωσε συνέχεια στις εν λόγω δύο σειρές ενστάσεων, τις οποίες απέρριψε με δύο αποφάσεις (στο εξής: αποφάσεις) που διατυπώθηκαν ουσιαστικά με ταυτόσημους όρους: η πρώτη, με ημερομηνία 14 Ιανουαρίου 1994 (στο εξής: απόφαση Altmann), απευθυνθείσα στους προσφεύγοντες Altmann κ.λπ. και ληφθείσα από τους αποδέκτες της προς το τέλος του ιδίου μήνα· η δεύτερη, με ημερομηνία 16 Σεπτεμβρίου 1994 (στο εξής: απόφαση Casson), απευθυνθείσα στους προσφεύγοντες Casson κ.λπ. υπό τη μορφή του από 27 Οκτωβρίου 1994 εγγράφου της διοικητικής υπηρεσίας και του προσωπικού του JET, που έλαβαν οι αποδέκτες στις αρχές Νοεμβρίου 1994.

29 Σε κάθε μία από τις δύο αποφάσεις, η Επιτροπή διευκρίνισε ότι απαντά «στα μέλη του προσωπικού της κοινής επιχειρήσεως JET, Culham, που άσκησαν ενστάσεις βάσει του άρθρου 90, παράγραφος 2, του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως των Υπαλλήλων», κατά της σιωπηρής αποφάσεως περί απορρίψεως της αιτήσεώς τους για την πρόσληψή τους ως εκτάκτων υπαλλήλων, «υποβληθείσας στην αρμόδια για τους διορισμούς αρχή».

- 30 Επί της ουσίας, η Επιτροπή ισχυρίσθηκε ιδίως, με τις εν λόγω αποφάσεις, ότι η πρόσληψη των προσφευγόντων υπό την ιδιότητα των εκτάκτων υπαλλήλων της Κοινότητας θα αποτελούσε παράβαση του άρθρου 8.4 του καταστατικού του JET, και ότι το συμβούλιο του JET είχε αποφασίσει, κατά τη συνεδρίασή του της 26ης Φεβρουαρίου 1993, να ζητήσει από την Επιτροπή να μην ενεργήσει βάσει της συστάσεως αριθ. 1 της εκθέσεως του panel Pandolfi.

Διαδικασία και αιτήματα των διαδίκων

- 31 Με δικόγραφο που πρωτοκολλήθηκε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 22 Απριλίου 1994, οι προσφεύγοντες Altmann κ.λπ. άσκησαν προσφυγή, στρεφόμενη αρχικώς κατά της Επιτροπής και του συμβουλίου του JET, στο πλαίσιο της υποθέσεως T-177/94.
- 32 Με δικόγραφο που πρωτοκολλήθηκε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 24 Νοεμβρίου 1994, οι προσφεύγοντες Casson κ.λπ. άσκησαν παρόμοια προσφυγή, αρχικά στρεφόμενη επίσης κατά της Επιτροπής και του συμβουλίου του JET, στο πλαίσιο της υποθέσεως T-377/94.
- 33 Με διάταξη της 16ης Δεκεμβρίου 1994, το Πρωτοδικείο (τρίτο τμήμα) απέρριψε την προσφυγή στο πλαίσιο της υποθέσεως T-177/94 ως προδήλως απαράδεκτη καθόσον απευθυνόταν κατά του συμβουλίου του JET.
- 34 Με έγγραφο της 15ης Φεβρουαρίου 1995, απευθυνόμενο στον Γραμματέα του Πρωτοδικείου, οι προσφεύγοντες δήλωσαν ότι αποδέχονται την προπαρατεθείσα διάταξη της 16ης Δεκεμβρίου 1994, και ότι δέχονται να θεωρηθεί η Επιτροπή ως η μοναδική καθής και στις δύο υποθέσεις T-177/94 και T-377/94.

- 35 Με διατάξεις της 13ης Ιανουαρίου και 7ης Απριλίου 1995, αντιστοίχως, επε-
τρέπη στο Συμβούλιο να παρέμβει στις υποθέσεις T-177/94 και T-377/94, προς
στήριξη των αιτημάτων της καθής.
- 36 Οι υποθέσεις T-177/94 και T-377/94 ενώθηκαν προς συνεκδίκαση με διάταξη
της 7ης Απριλίου 1995.
- 37 Με απόφαση του Πρωτοδικείου της 19ης Σεπτεμβρίου 1995, ισχύουσα από
1ης Οκτωβρίου 1995, ο εισηγητής δικαστής των συνεκδικαζομένων υποθέ-
σεων T-177/94 και T-377/94 τοποθετήθηκε στο δεύτερο τμήμα, στο οποίο και
ανατέθηκαν οι υποθέσεις αυτές.
- 38 Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή, το Πρωτοδικείο (δεύτερο τμήμα)
αποφάσισε να προχωρήσει στην προφορική διαδικασία και, με έγγραφο της
12ης Δεκεμβρίου 1995 και της 8ης Μαρτίου 1996, κάλεσε τους διαδίκους να
απαντήσουν εγγράφως σε ορισμένες ερωτήσεις πριν από την επ' ακροατηρίου
συζήτηση, στο πλαίσιο των μέτρων οργανώσεως της διαδικασίας που προ-
βλέπει το άρθρο 64 του Κανονισμού Διαδικασίας. Οι απαντήσεις των προ-
σφευγόντων κατατέθηκαν στις 22 Ιανουαρίου 1996 και οι απαντήσεις της
καθής στις 15 Φεβρουαρίου και 21 Μαρτίου 1996.
- 39 Με το από 18 Μαρτίου 1996 έγγραφο προς τον Γραμματέα, ο δικηγόρος των
προσφευγόντων γνωστοποίησε στο Πρωτοδικείο ότι ο D. Hurford, 26ος προ-
σφεύγων στην υπόθεση T-177/94, είχε παραιτηθεί από το JET και ότι δεν είχε
την πρόθεση να συνεχίσει τη διαδικασία.
- 40 Οι διάδικοι αγόρευαν και απάντησαν στις προφορικές ερωτήσεις του Πρω-
τοδικείου κατά τη δημόσια συνεδρίαση της 28ης Μαρτίου 1996.

41 Όλοι οι προσφεύγοντες ζητούν, με ταυτόσημη διατύπωση, από το Πρωτοδικείο:

- 1) να αναγνωρίσει ότι, μετά την έκδοση της αποφάσεως του Δικαστηρίου Ainsworth, η εφαρμογή του καταστατικού και των συμπληρωματικών διατάξεων, όσον αφορά την τοποθέτηση των προσφευγόντων στο JET, ενείχε δυσμενείς διακρίσεις και ήταν αδικαιολόγητη.
- 2) να διατάξει την Επιτροπή να λάβει τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να δοθεί η δυνατότητα στους προσφεύγοντες να καταστούν έκτακτοι υπάλληλοι της Κοινότητας για τη διάρκεια του σχεδίου JET, είτε υπό την ιδιότητα του «λοιπού προσωπικού» είτε υπό άλλη.
- 3) να διατάξει την Επιτροπή να λάβει μέτρα ώστε να εκλείψουν όλες οι διοικητικές πρακτικές που έχουν ως αντικείμενο ή ως αποτέλεσμα:
 - α) να παρακωλύουν ή να αποτρέπουν τα μέλη του συμβουλίου του JET να χορηγούν στους προσφεύγοντες «εισιτήρια επιστροφής» προκειμένου να αποκτήσουν την ιδιότητα του εκτάκτου υπαλλήλου της Κοινότητας, ή
 - β) να παρακωλύουν ή να εμποδίζουν την υποβολή υποψηφιότητας εκ μέρους των προσφευγόντων για την κατάληψη θέσεων στο JET, με την αιτιολογία ότι θα μετεβάλλετο κατ' αυτόν τον τρόπο η υπηρεσιακή τους κατάσταση και θα καθίσταντο έκτακτοι υπάλληλοι της Κοινότητας, ή
 - γ) να παρακωλύουν ή να εμποδίζουν τις υποψηφιότητες των προσφευγόντων για κατάληψη τέτοιων θέσεων υπό τους αυτούς όρους που ισχύουν και για τα λοιπά μέλη του προσωπικού της ομάδας του JET.
- 4) στο μέτρο που:
 - α) το Πρωτοδικείο κρίνει ότι κάποια από τις πρακτικές ή καταστάσεις, κατά των οποίων βάλλουν οι προσφεύγοντες, αποτελεί αναγκαία συνέπεια του καταστατικού, και/ή

β) οι όροι του καταστατικού παρακωλύουν ή εμποδίζουν την εφαρμογή κάποιου από τα μέτρα που ζήτησαν οι προσφεύγοντες,

να αναγνωρίσει ότι το καταστατικό, από τις απόψεις αυτές, ενέχει διακρίσεις, είναι αδικαιολόγητο και, επομένως, παράνομο·

- 5) να διατάξει την Επιτροπή να λάβει όλα τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να τροποποιηθεί το καταστατικό υπό το φως της κρίσεως του Πρωτοδικείου όσον αφορά το τέταρτο αίτημα του δικογράφου·
- 6) να διατάξει την Επιτροπή να εφαρμόσει όλες τις συστάσεις που περιέχονται στην έκθεση του panel Pandolfi·
- 7) να διατάξει την Επιτροπή να αποζημιώσει τους προσφεύγοντες για τη χρηματική ζημία την οποία υπέστησαν από της εκδόσεως της αποφάσεως του Δικαστηρίου στην απόφαση Ainsworth, για τις απώλειες που υπέστησαν όσον αφορά τις δυνατότητες εξελίξεως της σταδιοδρομίας τους και, αν συντρέχει περίπτωση, για την απώλεια αρχαιότητας στον βαθμό και συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων, οι οποίες προκλήθηκαν από την αδικαιολόγητη και ενέχουσα διακρίσεις εις βάρος τους πρακτική·
- 8) να καθορίσει τις κατευθυντήριες γραμμές που πρέπει να ακολουθήσει η Επιτροπή κατά την εκτίμηση των απωλειών και της ζημίας που υπέστησαν οι προσφεύγοντες, καθώς και την προθεσμία εντός της οποίας η Επιτροπή θα οφείλει να διατυπώσει συγκεκριμένες προτάσεις για την αποζημίωσή τους·
- 9) να καταδικάσει την καθής στα δικαστικά έξοδα·
- 10) βάσει του Οργανισμού του Δικαστηρίου ή/και του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου, να λάβει κάθε πρόσθετο μέτρο και να επιδικάσει κάθε συμπληρωματική αποζημίωση που θα κρίνει αναγκαία ή δίκαιη.

42 Η καθής ζητεί από το Πρωτοδικείο:

— να απορρίψει τις προσφυγές ως αβάσιμες στο σύνολό τους·

— να αποφανθεί κατά νόμο επί των δικαστικών εξόδων.

43 Το παρεμβαίνον, αφού διευκρίνισε ότι η παρέμβασή του περιορίζεται στην υποστήριξη των αιτημάτων της Επιτροπής που αποσκοπούν στην απόρριψη της προσφυγής καθόσον αμφισβητεί τη νομιμότητα και το κύρος του καταστατικού του JET, ζητεί από το Πρωτοδικείο:

— να απορρίψει τις προσφυγές·

— να αποφανθεί κατά νόμο επί των δικαστικών εξόδων.

Επί του παραδεκτού

A — Επί του περιεχομένου και του παραδεκτού ορισμένων εκ των αιτημάτων των προσφευγόντων

44 Το Πρωτοδικείο υπενθυμίζει, εκ προοιμίου, ότι είναι αρμόδιο να εκδικάσει την παρούσα υπόθεση, όπου οι προσφεύγοντες δεν έχουν την ιδιότητα υπαλλήλων της Κοινότητας αλλά τη διεκδικούν (βλ. τις σκέψεις 33 έως 36 της προπαρατεθείσας διατάξεως της 16ης Δεκεμβρίου 1994).

45 Λαμβάνοντας υπόψη, ιδίως, τη ρητή παραπομπή του δικογράφου της προσφυγής στο άρθρο 73 του καθεστώτος που εφαρμόζεται στο λοιπό προσωπικό των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (στο εξής: ΚΛΠ) και στα άρθρα 90 και 91 του Κανονισμού Υπηρεσιαστικής Καταστάσεως των υπαλλήλων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (στο εξής: ΚΥΚ), τα οποία εξάλλου οι προσφεύγοντες ακολούθησαν, το Πρωτοδικείο κρίνει ότι το πρώτο τους αίτημα, σε συνδυασμό ενδεχομένως με το δέκατο, πρέπει να ερμηνευθεί ως αποσκοπούν, κυρίως, στην ακύρωση, αναλόγως της περιπτώσεως, της αποφάσεως Altmann ή της αποφάσεως Casson. Οι δύο αυτές αποφάσεις, που απορρίπτουν τις ενστάσεις των προσφευγόντων κατά των σιωπηρών απορριπτικών αποφάσεων επί των αιτήσεών τους για πρόσληψη υπό την ιδιότητα των εκτάκτων υπαλλήλων της Κοινότητας, αποτελούν βλαπτικές πράξεις κατά την έννοια των άρθρων 90 και 91 του ΚΥΚ. Δεδομένου ότι οι προσφεύγοντες τήρησαν τις προβλεπόμενες από τις εν λόγω διατάξεις διαδικασίες, τα εν λόγω περι ακυρώσεως αιτήματα είναι παραδεκτά.

46 Όσον αφορά το τέταρτο αίτημα, με το οποίο οι προσφεύγοντες ζητούν ρητάς από το Πρωτοδικείο να αποφανθεί επί του κύρους του καταστατικού, αυτό αποτελεί απλώς τη διαδικαστική έκφραση της δυνατότητας που παρέχει το άρθρο 156 της Συνθήκης ΕΚΑΕ σε όλους τους διαδίκους, επ' ευκαιρία διαφοράς όπου αμφισβητείται κανονισμός του Συμβουλίου ή της Επιτροπής, να επικαλεσθούν τους προβλεπομένους από το άρθρο 146, πρώτο εδάφιο, της Συνθήκης ΕΚΑΕ λόγους για να προβάλουν ενώπιον του κοινοτικού δικαιοδοτικού οργάνου το ανεφάρμοστο του εν λόγω κανονισμού. Εφόσον δεν προεβλήθη αυτοτελώς, αλλά παρεπιπτόντως, προς στήριξη των κυρίων αιτημάτων περί ακυρώσεως των προσβαλλομένων αποφάσεων, το αίτημα αυτό πρέπει επίσης να κριθεί παραδεκτό (βλ., a contrario, τις αποφάσεις του Δικαστηρίου της 16ης Ιουλίου 1981, 33/80, Albinι κατά Συμβουλίου και Επιτροπής, Συλλογή 1981, σ. 2141, της 11ης Ιουλίου 1985, 87/77, 130/77, 22/83, 9/84 και 10/84, Salemo κ.λπ. κατά Συμβουλίου και Επιτροπής, Συλλογή 1985, σ. 2523, και της 7ης Ιουλίου 1987, 89/86 και 91/86, Étoile commerciale και CNTA κατά Επιτροπής, Συλλογή 1987, σ. 3005).

47 Αντιθέτως, κατά πάγια νομολογία, είναι απορριπτέα ως απαράδεκτα τα αιτήματα περί διαταγής (δεύτερο, τρίτο, τέταρτο και έκτο αίτημα). Πράγματι, ο κοινοτικός δικαστής δεν είναι αρμόδιος να απευθύνει διαταγές στα κοινοτικά όργανα στο πλαίσιο του ελέγχου νομιμότητας τον οποίο ασκεί, ενώ απόκειται στην οικεία διοίκηση να λάβει τα μέτρα εκτελέσεως δικαστικής αποφάσεως εκδοθείσας στο πλαίσιο προσφυγής ακυρώσεως (απόφαση του Δικαστηρίου

της 13ης Δεκεμβρίου 1989, C-100/88, Oyowe και Traore κατά Επιτροπής, Συλλογή 1989, σ. 4285, σκέψη 19· βλ., τελευταίως, την απόφαση του Πρωτοδικείου της 13ης Δεκεμβρίου 1995, T-109/94, Windpark Groothusen κατά Επιτροπής, Συλλογή 1995, σ. II-3007).

B — Επί της ενστάσεως του δεδικοσμένου

Επιχειρήματα των διαδίκων

48 Στο πλαίσιο της παρεμβάσεώς του, περιοριζομένης στην αμφισβήτηση της νομιμότητας του καταστατικού του JET, το Συμβούλιο υποστηρίζει ότι η απόφαση Ainsworth έχει ισχύ δεδικοσμένου για εκείνους εκ των προσφευγόντων που ήσαν ήδη διάδικοι στην υπόθεση (βλ. απόφαση του Δικαστηρίου της 16ης Φεβρουαρίου 1965, 14/64, Barge κατά Ανωτάτης Αρχής, Συλλογή τόμος 1965-1968, σ. 31). Δεδομένου ότι το Δικαστήριο επικύρωσε τη νομιμότητα του συστήματος προσλήψεως που προβλέπουν τα άρθρα 8.4 και 8.5 του καταστατικού οι προσφεύγοντες αυτοί δεν μπορούν να προβάλουν παραδεκτώς τον ίδιο ισχυρισμό στο πλαίσιο μεταγενέστερης προσφυγής. Το Συμβούλιο υπενθυμίζει ότι, εξάλλου, με διάταξη της 1ης Απριλίου 1987 (υποθέσεις 159/84, 267/84, 12/85 και 264/85, Ainsworth κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1987, σ. 1579), το Δικαστήριο έκρινε ότι διάφορες προσφυγές που ασκήθηκαν από τους Ainsworth κ.λπ. μετά από την απόφαση Ainsworth «επιδίωκ[αν] τα ίδια αποτελέσματα και στηρίζοντ[αν] στους ίδιους λόγους όπως οι προσφυγές επί των οποίων εκδόθηκε» η απόφαση αυτή, και ότι, «επομένως, [έπρεπε] (...) να απορριφθούν ως απαράδεκτες».

49 Οι προσφεύγοντες υποστηρίζουν ότι μπορούν παραδεκτώς να επικαλεστούν μεταβολές των περιστάσεων που επήλθαν μετά τη δημοσίευση της αποφάσεως Ainsworth.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

50 Από πάγια νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι η ισχύς του δεδικοσμένου της αποφάσεως με την οποία το Δικαστήριο απέρριψε ως αβάσιμη

την προσφυγή των Ainsworth κ.λπ. μπορεί να εμποδίσει το παραδεκτό της παρούσας προσφυγής μόνον αν οι δύο αυτές προσφυγές φέρουν αντιμέτωπους τους ίδιους διαδίκους, αφορούν το ίδιο αντικείμενο και στηρίζονται στην ίδια αιτία (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 19ης Σεπτεμβρίου 1985, 172/83 και 226/83, Hoogovens Groep κατά Επιτροπής, Συλλογή 1985, σ. 2831, σκέψη 9, και της 22ας Σεπτεμβρίου 1988, 358/85 και 51/86, Γαλλία κατά Κοινοβουλίου, Συλλογή 1988, σ. 4821, σκέψη 12· απόφαση του Πρωτοδικείου της 8ης Μαρτίου 1990, Τ-28/89, Maindiaux κ.λπ. κατά ΟΚΕ, Συλλογή 1990, σ. ΙΙ-59, σκέψη 23).

51 Πρέπει να τονιστεί συναφώς ότι οι παρούσες προσφυγές αποσκοπούν, κυρίως, στην ακύρωση αποφάσεων της Επιτροπής διαφορετικών εκείνων που προσβλήθηκαν στο πλαίσιο της υποθέσεως Ainsworth και έχουν, επομένως, διαφορετικό αντικείμενο εκείνης που ασκήθηκε τότε από τους προσφεύγοντες Ainsworth κ.λπ. Πράγματι, όπως το Πρωτοδικείο ήδη διευκρίνισε με την προπαρατεθείσα απόφασή του Maindiaux κατά ΟΚΕ (σκέψη 23), η πράξη της οποίας ζητείται η ακύρωση συνιστά ουσιώδες στοιχείο που επιτρέπει τον χαρακτηρισμό του αντικειμένου της προσφυγής. Η δε προπαρατεθείσα διάταξη του Δικαστηρίου της 1ης Απριλίου 1987, Ainsworth κ.λπ. κατά Επιτροπής, την οποία επικαλέσθηκε το Συμβούλιο, ουδόλως είναι λυσιτελής, εφόσον το Δικαστήριο διαπίστωσε με αυτήν ακριβώς ότι οι προσφυγές που ασκήθηκαν από τους Ainsworth κ.λπ. μετά την απόφαση της 15ης Ιανουαρίου 1987 «επιδίδω[αν] τα ίδια αποτελέσματα» όπως οι προσφυγές επί των οποίων εκδόθηκε η απόφαση αυτή, δηλαδή την ακύρωση μιας και της αυτής απόφασης του διευθυντή της κοινής επιχειρήσεως.

52 Εξάλλου, ακόμη και αν οι προβαλλόμενοι λόγοι προς στήριξη των υπό κρίση προσφυγών συμπίπτουν σε ορισμένο βαθμό με εκείνους που προσβλήθηκαν στο πλαίσιο της υποθέσεως Ainsworth, οι προσφεύγοντες στην παρούσα υπόθεση στηρίζονται επίσης και σε άλλους πραγματικούς και νομικούς λόγους εφόσον επικαλούνται, ακριβώς, την εξαφάνιση των αντικειμενικών δικαιολογιών της διαφορετικής μεταχειρίσεως που θεσπίζουν τα άρθρα 8.4 και 8.5 του καταστατικού, τις οποίες είχε δεχθεί το Δικαστήριο στην εν λόγω υπόθεση.

53 Η ένσταση του δεδικασμένου που προέβαλε το παρεμβαίνον, πρέπει επομένως να απορριφθεί. Κατά την επί της ουσίας εξέταση, θα πρέπει να ληφθούν υπόψη ταυτοχρόνως η απόφαση Ainsworth και τα νέα ζητήματα που ανέκυψαν με τις παρούσες προσφυγές.

Επί των αιτημάτων ακυρώσεως*Ισχυρισμοί και κύρια επιχειρήματα των διαδίκων*

- 54 Προς στήριξη των αιτημάτων ακυρώσεως, οι προσφεύγοντες επικαλούνται κατ' ουσίαν έναν μοναδικό λόγο που αντλείται από την παραβίαση των θεμελιωδών αρχών της ίσης μεταχειρίσεως και της απαγορεύσεως των διακρίσεων λόγω ιθαγενείας.
- 55 Ισχυρίζονται, αφενός, ότι οι Βρετανοί που είναι μέλη της ομάδας του JET τυγχάνουν λιγότερο καλής μεταχειρίσεως απ' ό,τι τα λοιπά μέλη από την άποψη της εξασφαλίσεώς τους όσον αφορά την απασχόληση κατά τον τερματισμό του σχεδίου και, αφετέρου, ότι οι αποδοχές και οι όροι απασχολήσεώς τους είναι αισθητά λιγότερο καλοί από εκείνους των άλλων μελών της ομάδας του JET.
- 56 Η διαφορετική αυτή μεταχείριση, θεσπισθείσα με τα άρθρα 8.4 και 8.5 του καταστατικού, επιτάθηκε μετά την απόφαση Ainsworth, αλλά δεν δικαιολογείται πλέον αντικειμενικώς, αντίθετα προς την τότε κρίση του Δικαστηρίου, λόγω των μεταβολών της πραγματικής καταστάσεως. Οι προσφεύγοντες ουσιαστικώς ισχυρίζονται ότι το JET δεν μπορεί να θεωρείται ως βραχυπρόθεσμο σχέδιο και ότι η ίδια η UKAEA αναγνωρίζει επί του παρόντος ότι η πρόσληψη, υπό την ιδιότητα των εκτάκτων υπαλλήλων της Επιτροπής, των μελών του προσωπικού της που έχουν τοποθετηθεί στο JET δεν θα διαταράξει την καλή λειτουργία της οργάνωσής της.
- 57 Εξάλλου, τα μέσα θεραπείας της εν λόγω διαφορετικής μεταχειρίσεως, όπως αναγνωρίζονται από την απόφαση Ainsworth, ιδίως η δυνατότητα για τους Βρετανούς υπηκόους να τίθενται στη διάθεση του σχεδίου από άλλα εκτός της UKAEA μέλη του JET και να αποκτούν με τον τρόπο αυτό το καθεστώς εκτάκτου υπαλλήλου της Κοινότητας, κατέστησαν ανενεργά λόγω διαφόρων πρακτικών που εφάρμοσαν η διεύθυνση και τα μέλη του συμβουλίου του JET από το 1987.

- 58 Οι προσφεύγοντες αναφέρουν ιδίως, παραπέμποντας ειδικότερα στις περιπτώσεις των H. Altmann και A. Hubbard το 1987, του A. Gondhalekar το 1989, του G. Fishpool και του R. Shaw το 1993, μία συνεννόηση μεταξύ των μελών του JET, για να εμποδίσουν την πρόσληψη, με σκοπό την τοποθέτησή τους στην ομάδα του σχεδίου, Βρετανών υπηκόων από άλλο μέλος εκτός της UKAEA.
- 59 Επιπλέον, η διεύθυνση και τα μέλη του JET ενήργησαν ώστε, αφ' ης προσλήφθηκαν και διορίστηκαν στο σχέδιο από την UKAEA, οι Βρετανοί που είναι μέλη της ομάδας αυτής να εμποδίζονται, ή τουλάχιστον να αποτρέπονται από του να αλλάξουν εργοδότη μέσω του καλουμένου κανόνα της «προηγούμενης παραιτήσεως», ο οποίος εισήχθη ειδικώς το 1987 προκειμένου να αντικαταστήσει τις καταδικασθείσες από το Δικαστήριο πρακτικές. Εξάλλου, από την απόφαση που εξέδωσε η Επιτροπή στις 28 Δεκεμβρίου 1994 έναντι του Peter Stott, απόφαση της οποίας η ακύρωση αποτελεί αντικείμενο της προσφυγής Stott κατά Επιτροπής, T-99/95, προκύπτει ιδίως ότι μια εκδοχή του εν λόγω κανόνα διατηρήθηκε σε ισχύ παρά τους όρους της «Note of Understanding» της 3ης Μαΐου 1994 (βλ., ανωτέρω, σκέψη 22).
- 60 Επιπλέον, η πρακτική, η οποία συνίσταται στο να απαιτείται από κάθε υποψήφιο να βρίσκει μια οργάνωση μέλος που να δέχεται να τον διαθέσει στο JET και να αποκλείεται οποιαδήποτε πρόσληψη υποψηφίων σε έκτακτες κοινοτικές θέσεις υπό την ιδιότητα του «λοιπού προσωπικού», δεν ανταποκρίνεται πλέον στις απαιτήσεις της χρηστής διαχείρισεως, αντίθετα προς όσα είχε κρίνει το Δικαστήριο το 1987, λόγω της μεταβολής των περιστάσεων. Οι προσφεύγοντες ισχυρίζονται συναφώς, κατ' ουσίαν, ότι ούτε το γεγονός ότι απασχολούνται από την UKAEA ούτε τα «εισιτήρια επιστροφής» που χορηγούνται στους μη Βρετανούς μέλη του προσωπικού του JET παρέχουν εξασφάλιση για την απασχόληση κατά τον τερματισμό του σχεδίου, ώστε η Επιτροπή προσέφερε στους τοποθετημένους στο JET εκτάκτους υπαλλήλους της ορισμένες εγγυήσεις απασχολήσεως, από τις οποίες οι ίδιοι αποκλείονται.
- 61 Υπό τις συνθήκες αυτές, οι προσφεύγοντες θεωρούν ότι η άρνηση της Επιτροπής, στο πλαίσιο των αποφάσεων Altmann και Casson, να τους προσλάβει ως «λοιπό προσωπικό», όπως εντούτοις επέτρεπε, κατ' αυτούς, το άρθρο 8.5 του καταστατικού, είναι εσφαλμένη και ενέχει δυσμενή διάκριση. Επιπλέον, η Επιτροπή δεν έλαβε υπόψη, στο πλαίσιο των αποφάσεων αυτών, το περιεχόμενο των άρθρων 8.4 και 8.5 του καταστατικού.

- 62 Επικουρικώς, για την περίπτωση κατά την οποία ήθελε διαπιστωθεί ότι η άρνηση αυτή της Επιτροπής αποτελεί την αναγκαία συνέπεια των διατάξεων του καταστατικού, που την εμποδίζουν να λάβει τα κατάλληλα μέτρα προκειμένου να θέσει τέρμα στη δυσμενή διάκριση της οποίας αυτοί ισχυρίζονται ότι είναι θύματα, οι προσφεύγοντες υποστηρίζουν ότι το εν λόγω καταστατικό είναι, επομένως, παράνομο λόγω του ότι εξέλιπε κάθε αντικειμενική δικαιολογία της διαφορετικής μεταχειρίσεως που αυτό θεσπίζει.
- 63 Η καθής αμφισβητεί ότι τα πραγματικά περιστατικά μετεβλήθησαν τόσο ώστε να θέτουν υπό αμφισβήτηση τη συλλογιστική του Δικαστηρίου στην απόφαση Ainsworth και υποστηρίζει ότι, εν πάση περιπτώσει, η αντικειμενική δικαιολογία της διαφορετικής μεταχειρίσεως που θέσπισαν τα άρθρα 8.4 και 8.5 του καταστατικού ουδόλως εξαφανίστηκε, ώστε δεν υπάρχει κανένας λόγος, εν προκειμένω, να συναχθεί εν τέλει συμπέρασμα αντίθετο προς εκείνο στο οποίο κατέληξε το Δικαστήριο το 1987.
- 64 Η Επιτροπή ισχυρίζεται συναφώς ότι το JET παραμένει, εξ ορισμού, μια προσωρινή επιχείρηση σε σχέση με την οποία η UKAEA, φιλοξενούσα οργάνωση, βρίσκεται σε μια εντελώς ειδική κατάσταση. Είναι μιν αληθές ότι η UKAEA δεν προέβαλε αντιρρήσεις ως προς την πρώτη σύσταση της εκθέσεως του panel Pandolfi, η εμμονή της όμως στο να παραιτούνται τα μέλη του προσωπικού της από τις υπηρεσίες της όταν καθίστανται έκτακτοι υπάλληλοι της Κοινότητας υπογραμμίζει τη διχοτόμηση που αναγνώρισε το Δικαστήριο ως δικαιολογημένη.
- 65 Η καθής διευκρινίζει ότι το ουσιώδες επιχείρημα που δικαιολογεί τη διάκριση μεταξύ του απασχολούμενου από την UKAEA προσωπικού και του εκτάκτου προσωπικού της Κοινότητας έγκειται στην αποφυγή δημιουργίας δυσμενούς διακρίσεως στους κόλπους του προσωπικού της UKAEA που εργάζονται στο Culham ή, κατ' επέκταση, στους κόλπους ολόκληρου του προσωπικού της UKAEA. Τα μέλη του προσωπικού της UKAEA θα επιτελούσαν τότε τον ίδιο τύπο εργασίας, στην ίδια εγκατάσταση, στην ίδια πόλη ή την ίδια χώρα όπως το διορισθέν στο JET προσωπικό της UKAEA, αλλά θα υπέκειντο σε διαφορετικούς όρους. Αυτή η διαφορετική μεταχείριση δεν θα ήταν δικαιολογημένη.

- 66 Η καθής αρνείται εξάλλου οποιαδήποτε ευθύνη για τις ενέχουσες δυσμενείς διακρίσεις πρακτικές που επικαλούνται οι προσφεύγοντες, των οποίων αμφισβητεί επίσης το υποστατό.
- 67 Η καθής ισχυρίζεται ακόμη ότι το άρθρο 8.4 του καταστατικού αποκλείει ρητώς την πρόσληψη, σε έκτακτες θέσεις, του διατεθέντος από την UKAEA προσωπικού, πράγμα το οποίο κατ' ανάγκη συνεπάγεται την απόρριψη της αιτήσεως των προσφευγόντων. Παραδέχεται ότι το άρθρο 8.5 προβλέπει την πρόσληψη «λοιπού προσωπικού», αλλά διευκρινίζει ότι καμία πρόσληψη αυτού του είδους δεν πραγματοποιήθηκε και υποστηρίζει ότι οι προσφεύγοντες δεν έχουν κανένα συναφές δικαίωμα, ούτε βάσει του καταστατικού ούτε βάσει της αποφάσεως Ainsworth.
- 68 Η καθής προσθέτει ότι η πρόσληψη των προσφευγόντων ως «λοιπού προσωπικού», βάσει του άρθρου 8.5 του καταστατικού, έπρεπε επίσης να καταστεί δυνατή και για τα μέλη του προσωπικού που έχουν διαθέσει στο JET τα άλλα μέλη, αλλιώς θα υπάρχει ο κίνδυνος δημιουργίας νέας δυσμενούς διακρίσεως εις βάρος τους στερουμένης αντικειμενικής αιτιολογίας.
- 69 Κατά την Επιτροπή, μια τέτοια επέκταση θα κατέστρεφε το θεσπισθέν από το καταστατικό σύστημα προσλήψεως, του οποίου τη νομιμότητα αναγνώρισε το Δικαστήριο με την απόφαση Ainsworth.
- 70 Τέλος, ως προς τον κανόνα της «προηγούμενης παραιτήσεως», η καθής θεωρεί ότι από τα άρθρα 8.4 του καταστατικού και 9.1 των συμπληρωματικών διατάξεων προκύπτει, ιδίως, ότι, αν ένα μέλος της ομάδας του JET αλλάξει εργοδότη, χάνει αυτομάτως τη θέση του στο JET και πρέπει, επομένως, να υποβληθεί εκ νέου στην προβλεπόμενη από το άρθρο 5 των συμπληρωματικών διατάξεων διαδικασία προσλήψεως.

- 71 Στο πλαίσιο της παρεμβάσεώς του, περιοριζομένης στην αμφισβητούμενη νομιμότητα του καταστατικού του JET, το Συμβούλιο υποστηρίζει ότι το προβλεπόμενο από το άρθρο 8 του καταστατικού σύστημα προσλήψεως ήταν και παραμένει νόμιμο και έγκυρο και ότι καμία διάταξη δεν το υποχρεώνει να τροποποιήσει το καταστατικό ως προς το σημείο αυτό.
- 72 Το Συμβούλιο προβάλλει ως επιχείρημα ότι, εφόσον από την απόφαση Ainsworth προκύπτει ότι το καταστατικό ήταν έγκυρο κατά την ημερομηνία της εκδόσεώς του και ότι εξακολούθωσε να είναι έγκυρο τουλάχιστον έως την ημερομηνία της εκδόσεως της αποφάσεως, οι παρούσες προσφυγές προϋποθέτουν ότι αυτό είχε εκ των υστέρων απολέσει το κύρος του λόγω ουσιώδους μεταβολής των περιστάσεων. Κατ' αυτό, ένας τέτοιος ισχυρισμός είναι εσφαλμένος από πραγματική και από νομική άποψη.
- 73 Καταρχάς, οι προσφεύγοντες ουδόλως αποδεικνύουν την ύπαρξη μιας τέτοιας ουσιαστικής μεταβολής. Η υφισταμένη κατά την ημερομηνία εγκρίσεως του καταστατικού πραγματική κατάσταση, ιδίως η περιορισμένη διάρκεια του σχεδίου JET καθώς και η ειδική κατάσταση της UKAEA σε σχέση προς την κοινή επιχείρηση, παρέμεινε κατά βάση αμετάβλητη.
- 74 Το παρεμβαίνον προσθέτει ότι, ακόμη και αν οι μεταβολές, τις οποίες επικαλούνται οι προσφεύγοντες, επήλθαν πράγματι, το κύρος του καταστατικού δεν επηρεάστηκε, διότι διατυπώθηκε κατά τρόπο επιτρέποντα κάποια ελαστικότητα κατά την εφαρμογή του, ανάλογα με την εξέλιξη της πραγματικής καταστάσεως. Οι ίδιοι οι προσφεύγοντες αναγνωρίζουν ότι το καταστατικό δεν εμποδίζει την Επιτροπή να λάβει τα κατάλληλα μέτρα προκειμένου να θεραπεύσει τη δυσμενή διάκριση που υποστηρίζουν ότι υφίστανται. Συνεπώς, η εφαρμογή του καταστατικού εμπίπτει στο περιθώριο εκτιμήσεως των αρμοδίων οργάνων και δεν μπορεί κατά κανένα τρόπο να συνιστά έλλειψη νομιμότητας.
- 75 Το παρεμβαίνον υποστηρίζει επίσης ότι, ακόμη και αν το καταστατικό δεν καθιστά δυνατή καμία ελαστικότητα κατά την εφαρμογή του, μόνο η μεταβολή της πραγματικής καταστάσεως δεν αρκεί για να επηρεάσει το κύρος του. Η αρχή της νομιμότητας (απόφαση του Δικαστηρίου της 13ης Φεβρουαρίου 1979, 101/78, Granaria, Συλλογή τόμος 1979/I, σ. 305, σκέψη 5) συνεπάγεται ότι μία νομίμως εκδοθείσα από τα κοινοτικά όργανα πράξη παραμένει

νόμιμη και έγκυρη καθόσον δεν καταργήθηκε με μεταγενέστερη πράξη ή δεν κρίθηκε ανίσχυρη από αρμόδιο δικαστήριο. Η αρχή της νομιμότητας και, ειδικότερα, η αρχή της ασφάλειας δικαίου απαιτούν επομένως τη διατήρηση και τη σταθερότητα μιας νομικής καταστάσεως. Αν υποθεθεί ότι η μεταγενέστερη εξέλιξη της πραγματικής καταστάσεως στο πλαίσιο της οποίας εκδόθηκε ορισμένη νομοθετική πράξη επηρεάζει το κύρος της, τότε οι αποδέκτες της, κατά το Συμβούλιο, θα βρίσκονται σε κατάσταση αβεβαιότητας ως προς τα δικαιώματά τους και τις υποχρεώσεις τους.

76 Τέλος, το Συμβούλιο ισχυρίζεται ότι οποιαδήποτε τροποποίηση του άρθρου 8 του καταστατικού υπόκειται στη διαδικασία του άρθρου 24, που ορίζει ότι, οσάκις ένα μέλος της κοινής επιχειρήσεως υποβάλλει πρόταση τροποποιήσεως του καταστατικού, το δε συμβούλιο του JET την αποδέχεται, η Επιτροπή προτείνει την έγκρισή της στο Συμβούλιο, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 50 και 47 της Συνθήκης Ευρατόμ.

77 Με το υπόμνημα παρεμβάσεως, που κατέθεσε πριν από την έκδοση, στις 7 Μαΐου 1996, της προπαρατεθείσας αποφάσεως 96/305, το Συμβούλιο διευκρίνισε ότι, αν η Επιτροπή υποβάλει πρόταση τροποποιήσεως του συστήματος προσλήψεως, θα εξετάσει την προτεινομένη τροποποίηση, λαμβάνοντας υπόψη την πραγματική κατάσταση κατά την ημερομηνία της εξετάσεως. Πρόσθεσε ότι, στην περίπτωση που του υποβληθεί πρόταση περί παρατάσεως του σχεδίου JET, θα μπορέσει να κρίνει αν η παράταση αυτή δικαιολογεί την αναθεώρηση του συστήματος προσλήψεως που προβλέπει το άρθρο 8 του καταστατικού.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

A — Προκαταρκτικές σκέψεις

78 Παρ' όλον ότι οι προσφεύγοντες απηύθυναν τις αιτιάσεις τους, κυρίως, κατά των αποφάσεων της Επιτροπής να μην τους προσλάβει ως «λοιπό προσωπικό», δυνάμει των άρθρων 8.1 και 8.5 του καταστατικού, και αμφισβήτησαν μόνον επικουρικώς το κύρος του εν λόγω καταστατικού, το σύνολο των

προσφυγών τους στηρίζεται στην κεντρική άποψη ότι, λόγω μεταβολής των πραγματικών περιστάσεων, τα διάφορα πορίσματα στα οποία κατέληξε το Δικαστήριο στο πλαίσιο της υποθέσεως Ainsworth πρέπει να επανέξετασθούν και ότι, επί του παρόντος, δεν υφίσταται πλέον αντικειμενική δικαιολογία για τη διαφορετική μεταχείριση, ή τη δυσμενή διάκριση, της οποίας ισχυρίζονται ότι είναι θύματα.

79 Επειδή οι γενικές αρχές της ίσης μεταχειρίσεως και της απαγορεύσεως των διακρίσεων λόγω ιθαγενείας αποτελούν θεμελιώδεις αρχές του κοινοτικού δικαίου, των οποίων την τήρηση το Δικαστήριο και το Πρωτοδικείο έχουν ως αποστολή να διασφαλίζουν, πρέπει, υπό τις συνθήκες αυτές, να εξετασθούν κατά προτεραιότητα, υπό το φως των επιχειρημάτων των διαδίκων, τα ζητήματα που συνδέονται, αφενός, με την ύπαρξη διαφορετικής μεταχειρίσεως ή δυσμενούς διακρίσεως στους κόλπους της κοινής επιχειρήσεως JET και, αφετέρου, με τις συνέπειες τυχόν εξελίξεως της πραγματικής καταστάσεως, μετά την απόφαση Ainsworth, επί της νομιμότητας των αποφάσεων που εξέδωσε η Επιτροπή βάσει των άρθρων 8.4 και 8.5 του καταστατικού.

80 Πριν από την εξέταση αυτή, πρέπει να απορριφθεί το επιχείρημα της καθής, σύμφωνα το οποίο, λόγω της μεγάλης ομοιότητας των προσφυγών, η απόφαση Ainsworth θα πρέπει να θεωρηθεί ως «προηγούμενο που δεσμεύει» το Πρωτοδικείο στην παρούσα υπόθεση. Αρκεί γι' αυτό να τονισθεί ότι το Πρωτοδικείο δεσμεύεται από απόφαση του Δικαστηρίου μόνο υπό τις περιστάσεις που ορίζονται από το άρθρο 55 του Οργανισμού του Δικαστηρίου (ΕΚΑΕ) [άρθρο 54 του Οργανισμού (ΕΚ) του Δικαστηρίου], αφενός, και, κατ' εφαρμογήν της αρχής της ισχύος του δεδικασμένου, αφετέρου (βλ. ανωτέρω, σκέψεις 50 επ.)

B — Επί του υποστατού της προβαλλομένης διαφορετικής μεταχειρίσεως

81 Δεν αμφισβητείται ότι η κοινή επιχείρηση JET αποτελεί κοινοτικό σχέδιο. Από τη δικογραφία προκύπτει επίσης ότι όλα τα μέλη του προσωπικού που αποτελούν την ομάδα του σχεδίου βρίσκονται σε παρόμοια κατάσταση, όποια και αν είναι η οργάνωση-μέλος που τους διέθεσε στην κοινή επιχείρηση. Όλοι

εργάζονται πράγματι αποκλειστικά για το σχέδιο, στους κόλπους της αυτής ομάδας και υπό την εξουσία του ιδίου διευθυντή. Προσελήφθησαν βάσει των ιδίων διαγωνισμών και προήχθησαν βάσει των προσόντων τους και μόνο, χωρίς να ληφθεί υπόψη ο κατ' όνομα εργοδότης τους.

82 Πάντως δύναμει των διατάξεων των άρθρων 8.4 και 8.5 του καταστατικού, το προσωπικό που διατέθηκε στο JET από τη φιλοξενούσα οργάνωση UKAEA εξακολουθεί να απασχολείται από την οργάνωση αυτή υπό τις προβλεπόμενες από αυτήν προϋποθέσεις προσλήψεως, ενώ το προσωπικό που διατέθηκε στο JET από τα άλλα εκτός της UKAEA μέλη της κοινής επιχειρήσεως προσλαμβάνεται σε θέσεις εκτάκτων υπαλλήλων της Κοινότητας.

83 Από τη δικογραφία προκύπτει επιπλέον ότι σημαντικός αριθμός των μελών που αποτελούν την ομάδα του σχεδίου δεν είχαν, πριν από τον διορισμό τους στο JET, καμία σχέση με την οργάνωση μέλος που τους διέθεσε. Συγκεκριμένα, 97 Βρετανοί υπήκοοι, αντιπροσωπεύοντες το 45% του βρετανικού προσωπικού του JET, βρίσκονταν στην κατάσταση αυτή έναντι της UKAEA την εποχή κατά την οποία υποβλήθηκε μια αναφορά στο Κοινοβούλιο (βλ. το παράρτημα 10 της εν λόγω αναφοράς) και, σύμφωνα με την απάντησή τους σε γραπτή ερώτηση του Πρωτοδικείου, 30 από τους 71 προσφεύγοντες προσελήφθησαν από την UKAEA μόνο αφού επιλέγησαν από το JET. Ομοίως, από την απάντηση της καθής σε άλλη γραπτή ερώτηση του Πρωτοδικείου προκύπτει ότι τουλάχιστον 39 από τους 117 εκτάκτους υπαλλήλους της Κοινότητας που εργάζονταν στο JET την 1η Ιανουαρίου 1996 δεν είχαν προηγούμενη σχέση εργασίας με το μέλος του JET που τους διέθεσε.

84 Εν προκειμένω, δεν αμφισβητείται ότι οι υπάλληλοι που διατέθηκαν στο JET από την UKAEA λαμβάνουν αισθητά κατώτερες αποδοχές από εκείνες που λαμβάνουν οι υπάλληλοι που προσελήφθησαν ως έκτακτοι υπάλληλοι των Κοινοτήτων.

85 Πάντως, οι προσφεύγοντες ισχυρίζονται ότι τους απασχολεί σαφώς περισσότερο μια δεύτερη εκδήλωση διαφορετικής μεταχειρίσεως, σχετικά με την ασφάλεια της θέσεως εργασίας, η οποία δεν αναφέρθηκε στο πλαίσιο της

υποθέσεως Ainsworth. Από τη δικογραφία προκύπτει συναφώς, και, εξάλλου, δεν αμφισβητείται από την Επιτροπή, ότι οι υπάλληλοι που διατέθηκαν στην κοινή επιχείρηση από την UKAEA δεν έχουν τις ευκαιρίες προσβάσεως στις μόνιμες κοινοτικές θέσεις όπως οι διατεθέντες από τα άλλα μέλη υπάλληλοι που προσελήφθησαν από την Επιτροπή σε έκτακτες θέσεις. Αυτοί, ως «εσωτερικοί υποψήφιοι», απολαμβάνουν πράγματι διάφορα πλεονεκτήματα και προτεραιότητες όσον αφορά την πρόσληψη στην κοινοτική δημόσια υπηρεσία.

86 Τα εν λόγω πλεονεκτήματα και οι προτεραιότητες απορρέουν ιδίως:

- από το άρθρο 29, παράγραφος 1, στοιχείο β', του ΚΥΚ, δυνάμει του οποίου η ΑΔΑ κινεί τη διαδικασία εξωτερικού διαγωνισμού, προκειμένου να καλυφθεί κενή θέση, μόνον αφού εξετάσει τις δυνατότητες εσωτερικών διαγωνισμών εντός του θεσμικού οργάνου. Με την απόφαση της 31ης Μαρτίου 1965, 16/64, Rauch κατά Επιτροπής (Συλλογή τόμος 19965-1968, σ. 45), το Δικαστήριο διευκρίνισε ότι η έκφραση «εσωτερικοί διαγωνισμοί» αφορά όλα τα πρόσωπα τα οποία βρίσκονται, υπό οποιαδήποτε ιδιότητα, στην υπηρεσία του οργάνου. Επομένως, οι έκτακτοι υπάλληλοι ή το βοηθητικό προσωπικό μπορούν να συμμετέχουν στους εσωτερικούς διαγωνισμούς·
- από το άρθρο 1, παράγραφος 1, στοιχείο ζ', του παραρτήματος ΙΙΙ του ΚΥΚ, το οποίο προβλέπει, οσάκις η προκήρυξη διαγωνισμού καθορίζει όριο ηλικίας, την παράταση του ορίου αυτού για τους υπαλλήλους που ασκούν καθήκοντα από ένα έτος τουλάχιστον.

87 Κατ' εφαρμογήν του άρθρου 101 της Συνθήκης ΕΚΑΕ, η Ευρατόμ συνήψε με την Κυβέρνηση της Ιαπωνίας, την Κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας και την Κυβέρνηση των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής, στις 21 Ιουλίου 1992, συμφωνία συνεργασίας όσον αφορά τις δραστηριότητες που έχουν σχέση με το λεπτομερές σχέδιο του διεθνούς θερμοπυρηνικού πειραματικού αντιδραστήρα (στο εξής: συμφωνία ITER-EDA, ΕΕ L 244, σ. 14). Το προσωπικό που το συμβαλλόμενο μέρος Ευρατόμ ανέλαβε την υποχρέωση να διαθέσει στο σχέδιο αυτό μέσω συμφωνιών περί αποσπάσεως, σύμφωνα με το άρθρο 8 της εν λόγω συμφωνίας, προσλαμβάνεται σε κοινοτικές θέσεις, πράγμα το οποίο είχε ως συνέπεια, από το 1994, την προοδευτική δημιουργία πολλών δεκάδων κοινοτικών θέσεων που αντιπροσωπεύουν μια εντελώς φυσική διέξοδο, αν

ληφθούν υπόψη οι επιστημονικές και τεχνικές γνώσεις τους, για τα πρόσωπα που εργάζονται επί του παρόντος στο σχέδιο JET (βλ., συναφώς το σημείο 3 της «Note of Understanding» που αντάλλαξαν η Επιτροπή και το Κοινοβούλιο.)

88 Παρ' όλων ότι η Επιτροπή καθόρισε στο 50ό έτος το όριο ηλικίας για τις εξωτερικές υποψηφιότητες στις θέσεις ITER, το μέτρο αυτό δεν μπορεί να αποκαταστήσει μια πραγματική ίση μεταχείριση, όσον αφορά την πρόσβαση στις θέσεις αυτές, μεταξύ των δύο κατηγοριών προσωπικού που αποτελούν την ομάδα του σχεδίου JET, όπως μαρτυρούν συναφώς ιδίως οι περιπτώσεις του Harbour (το 1992) και του Gondhalekar (το 1994), που εκτίθενται στα παραρτήματα 12 και 15 του δικογράφου της προσφυγής στο πλαίσιο της υποθέσεως T-177/94.

89 Εξάλλου, από την απάντηση της καθής σε γραπτή ερώτηση του Πρωτοδικείου προκύπτει ότι η αναλογία των εργαζομένων στο JET, οι οποίοι αποκτούν μόνιμη θέση στην Επιτροπή, ιδίως στο πλαίσιο του σχεδίου ITER, μετά την περίοδο εντάξεώς τους στο JET, είναι σημαντικά μεγαλύτερη στην περίπτωση των υπαλλήλων που διατέθηκαν από άλλα μέλη εκτός της UKAEA απ' ό,τι στην περίπτωση των υπαλλήλων που διατέθηκαν από την UKAEA. Η καθής παρέσχε συναφώς τα ακόλουθα αριθμητικά στοιχεία για έκαστο των ετών 1992, 1993, 1994 και 1995:

	1992	1993	1994	1995
α) Σύνολο υπαλλήλων μη διατεθέντων από την UKAEA που εγκαταλείπουν το JET	18	25	17	10
β) Υπάλληλοι μη διατεθέντες από την UKAEA που αποκτούν θέση στην Επιτροπή	15	21	13	8
γ) Υπάλληλοι μη διατεθέντες από την UKAEA που χρησιμοποιούν «εισιτήριο επιστροφής»	3	1	2	0
δ) Σύνολο υπαλλήλων UKAEA που εγκαταλείπουν το JET	23	8	16	21
ε) Υπάλληλοι UKAEA που αποκτούν θέση στην Επιτροπή (βάσει εξωτερικού διαγωνισμού)	0	2	2	1
στ) Υπάλληλοι UKAEA που επιστρέφουν στην UKAEA	1	2	5	4

90 Τρίτον, από τη δικογραφία επίσης προκύπτει ότι η Επιτροπή, μεταξύ του 1988 και του 1993, κατ' επανάληψη παρέσχε εγγυήσεις μελλοντικής απασχολήσεως στους διορισθέντες στο JET εκτάτους υπαλλήλους της Κοινότητας, ιδίως αναλαμβάνοντας την υποχρέωση να τους μεταχειρισθεί ως υποψηφίους έχοντες προτεραιότητα για άλλες θέσεις στην Επιτροπή, όταν το JET τερματισθεί. Οι προσφεύγοντες ανέφεραν διάφορες δεσμεύσεις αυτού του είδους που ανέλαβε η Επιτροπή στις 15 Δεκεμβρίου 1988, 14 Νοεμβρίου 1989, 30 Νοεμβρίου 1990 και 22 Δεκεμβρίου 1992, αναφέρθηκαν δε σε μία συνεδρίαση της 1ης Ιουλίου 1993, κατά τη διάρκεια της οποίας ο διευθυντής του JET δήλωσε τα εξής: «η Επιτροπή ανέλαβε την υποχρέωση να μεταχειρισθεί τα μέλη του προσωπικού Ευρατόμ του JET ως υποψηφίους έχοντες προτεραιότητα για άλλες θέσεις στην Επιτροπή όταν το JET τερματισθεί. Έδειξε την καλή της πίστη με τον τρόπο που μετέταξε τους περισσότερους από τους υπαλλήλους, των οποίων τα καθήκοντα τερματίστηκαν το 1992 (...)» (βλ. παράρτημα 10 του δικογράφου της προσφυγής στην υπόθεση T-177/94). Τα ευρισκόμενα στην κατάσταση των προσφευγόντων πρόσωπα αποκλείστηκαν από τις εγγυήσεις αυτές λόγω του ότι ήσαν υπάλληλοι της UKAEA.

91 Το Πρωτοδικείο διαπιστώνει επομένως ότι η διαφορετική μεταχείριση που διαπίστωσε το Δικαστήριο με την απόφαση Ainsworth εξακολουθεί να υφίσταται και έχει μάλιστα σημαντικά επιδεινωθεί, στους κόλπους της ομάδας του σχεδίου JET, ανάλογα με το εάν οι οικείοι υπάλληλοι διατέθηκαν στην κοινή επιχείρηση από την UKAEA ή από άλλο μέλος. Η διαφορετική αυτή μεταχείριση δεν αφορά πλέον μόνο τους όρους απασχολήσεως, αλλά έχει σχέση στο εξής με την ασφάλεια της θέσεως εργασίας και, κυρίως, με τις προοπτικές προσβάσεως στην κοινοτική δημόσια υπηρεσία, ιδίως στο πλαίσιο των σχεδίων ITER και ITER-EDA.

Γ — *Επί της μεταβολής των πραγματικών περιστάσεων μετά την απόφαση Ainsworth*

92 Ενόψει της λίαν ιδιαίτερης φύσεως της κοινής επιχείρησης JET και των ειδικών δεσμεύσεων που όφειλαν να λάβουν υπόψη οι οργανωτικοί κανόνες της, το Δικαστήριο έκρινε, στις σκέψεις 34 έως 38 της αποφάσεως Ainsworth, ότι η θεσπιζόμενη από τα άρθρα 8.4 και 8.5 του καταστατικού διαφορετική μεταχείριση ήταν αντικειμενικώς δικαιολογημένη.

- 93 Στο σκεπτικό της αποφάσεώς του, το Δικαστήριο στηρίχθηκε ειδικότερα στη σκέψη ότι μια κοινή επιχείρηση απασχολούμενη αποκλειστικά με την έρευνα και της οποίας η διάρκεια περιορίζεται χρονικά μπορεί να λειτουργήσει επωφελώς μόνο σε στενή συνεργασία με μία εθνική οργάνωση, ήδη υπάρχουσα, η οποία με τον τρόπο αυτό δέχεται να αναλάβει τις ευθύνες που συνεπάγονται γι' αυτήν η οργάνωση και η λειτουργία της εν λόγω κοινής επιχειρήσεως (σκέψεις 35 και 36 της αποφάσεως).
- 94 Στη σκέψη 37 της αποφάσεως το Δικαστήριο τόνισε επιπλέον ότι η UKAEA βρέθηκε έτοιμη στην πολύ ιδιόμορφη κατάσταση να διοικεί προσωπικό που είχε τα ίδια προσόντα, απασχολούμενο στον ίδιο χώρο με καθήκοντα της ίδιας φύσεως, ενταγμένο όμως σε δύο οργανισμούς νομικά χωριστούς. Η UKAEA μερίμνησε ώστε η κατάσταση αυτή να μη διαταράξει τη δική της λειτουργία και, υποστηριζόμενη επί του σημείου αυτού από την Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου, ζήτησε, κατά τις διαπραγματεύσεις που προηγήθηκαν της εκδόσεως της προπαρατεθείσας αποφάσεως 78/471, της 30ής Μαΐου 1978, το προσωπικό που θα διέθετε στο JET να εξακολουθήσει να υπόκειται στους δικούς της όρους προσλήψεως. Λόγω της προνομιούχου θέσεως που είχε η UKAEA λόγω των ειδικών χαρακτηριστικών της κοινής επιχειρήσεως, το Δικαστήριο έκρινε ότι το καταστατικό του JET δεν μπορούσε να αγνοήσει την απαίτηση αυτή.
- 95 Πάντως, στις παρούσες υποθέσεις, οι προσφεύγοντες ζητούν από το Πρωτοδικείο, προς στήριξη των αιτημάτων ακυρώσεως, να αποφανθεί επί του ζητήματος αν οι παράγοντες αυτοί, τους οποίους δέχθηκε το Δικαστήριο με την απόφαση Ainsworth, μπορούν ακόμη να ληφθούν υπόψη. Επομένως, το Πρωτοδικείο πρέπει να εξετάσει αν, όπως υποστηρίζουν οι προσφεύγοντες, η θεσπιζόμενη από τα άρθρα 8.4 και 8.5 του καταστατικού διαφορετική μεταχείριση έπαινε πράγματι να δικαιολογείται αντικειμενικώς, υπό τους όρους που καθόρισε το Δικαστήριο με την απόφαση Ainsworth, λόγω μεταβολής των περιστάσεων μετά το 1987.
- 96 Το Πρωτοδικείο διαπιστώνει συναφώς ότι έχουν προκύψει ορισμένα νέα στοιχεία ή μεταβολές σε σχέση προς την κατάσταση που εξέτασε το Δικαστήριο, το 1987. Πρόκειται ειδικότερα: α) για τη σημαντική παράταση της διάρκειας του JET· β) για τον λιγότερο σημαντικό ρόλο που διαδραματίζει η UKAEA στο πλαίσιο της οργάνωσης και της λειτουργίας της κοινής επιχειρήσεως· γ) για την εγκατάλειψη των αντιρρήσεων της UKAEA όσον αφορά την εκ

μέρους του προσωπικού που διαθέτει στο JET εγκατάλειψη της υπηρεσίας της για εκείνη της Επιτροπής· δ) για τη διατάραξη της λειτουργίας της κοινής επιχειρήσεως λόγω της κοινωνικής συγκρούσεως, και ε) για την αδυναμία του συστήματος προσλήψεως του JET να επιτύχει τους στόχους για τους οποίους καταρτίστηκε.

1. Παράταση της διάρκειας του JET και συνέχιση του προγράμματος «σύντηξη»

97 Το Πρωτοδικείο τονίζει, πρώτον, ότι παρατάθηκε σημαντικά η διάρκεια της κοινής επιχειρήσεως JET. Ενώ το Δικαστήριο δεν είχε κανένα λόγο να υποθέσει ότι το JET δεν θα τερματιζόταν, όπως προβλέφθηκε το 1990, μετά από 12 έτη υπάρξεως, είναι πλέον δεδομένο ότι θα διαρκέσει έως το 1999 τουλάχιστον, δηλαδή 21 έτη συνολικά. Επιπλέον, λαμβάνοντας υπόψη αυτό που κατ' επανάληψη συνέβη έως σήμερα, δεν μπορεί να αποκλεισθεί ότι «νέα ουσιώδη επιστημονικά και τεχνικά επιχειρήματα (...) ιδίως ενόψει της Επομένης Φάσεως» (βλ. τη δεύτερη αιτιολογική σκέψη της προπαρατεθείσας αποφάσεως 96/305, της 7ης Μαΐου 1996) θα συνηγορήσουν για τη συνέχιση της εκμεταλλεύσεως του JET μετά το 1999, όπως ήδη συνέβη το 1988, το 1991 και το 1996.

98 Έτσι, ακόμη κι αν είναι αληθές ότι το JET παραμένει επιχείρηση ειδικής έρευνας, της οποίας η διάρκεια θεωρητικώς περιορίζεται χρονικά, εντούτοις απέκτησε, με τις διαδοχικές παρατάσεις του, τον χαρακτήρα επιχειρήσεως μόνιμης, ή πολύ μακράς διάρκειας. Η εξέλιξη αυτή εκδηλώνεται ιδίως στο γεγονός ότι το προσωπικό που διατέθηκε στο JET από τα μέλη του πράγματι κάνει σταδιοδρομία σ' αυτό και μόνο κατ' εξαίρεση επιστρέφει πλέον στον αρχικό εργοδότη του (βλ. τον πίνακα που περιλαμβάνεται ανωτέρω στη σκέψη 89), ενώ η επιστροφή αυτή στο οικείο μέλος είχε αρχικά προβλεφθεί ως θεμελιώδες χαρακτηριστικό του σχεδίου (βλ. κατωτέρω τη σκέψη 106). Οι προσφεύγοντες διευκρίνισαν, απαντώντας σε γραπτή ερώτηση του Πρωτοδικείου, ότι, κατά τον μήνα Φεβρουάριο 1996, η διάρκεια της εντάξεώς τους στο JET κυμαινόταν μεταξύ 5 και 17 ετών, με μέσο όρο τα 12 έτη.

99 Εξάλλου, όπως το Πρωτοδικείο ήδη τόνισε (βλ. ανωτέρω τις σκέψεις 2 και 87), το σχέδιο JET αποτελεί την πρώτη ενδιάμεση φάση ενός προγράμματος έρευνας και αναπτύξεως που εκτείνεται έως το μέσο του επομένου αιώνα, η συνέχιση του οποίου προσφέρει φυσική προοπτική σταδιοδρομίας για τους διορισμένους στο JET επιστήμονες.

2. Μεταβολή του ρόλου που διαδραματίζει η UKAEA στο πλαίσιο της οργάνωσης και της λειτουργίας της κοινής επιχειρήσεως

100 Δεύτερον, η UKAEA παρέσχε μεν, δυνάμει του άρθρου 15 του καταστατικού και των παραρτημάτων του, σημαντική ενίσχυση στο JET κατά τα πρώτα έτη της υπάρξεώς του, πλην όμως πρέπει να τονισθεί ότι, κατόπιν διευκρινίσεως της συμφωνίας σχετικά με την οφειλομένη από τη φιλοξενούσα οργάνωση υποστήριξη, που συζητήθηκε το 1987 και επικυρώθηκε από το συμβούλιο του JET το 1988, σημαντικός αριθμός υπηρεσιών, οι οποίες προηγουμένως παρέχοντο βάσει της εν λόγω συμφωνίας υποστηρίξεως από τη φιλοξενούσα οργάνωση, παρέχονται έκτοτε στο πλαίσιο εμπορικών συμβάσεων που συνάπτονται κατόπιν διαγωνισμών (βλ. το σημείο 1.3 της αναφοράς προς το Κοινοβούλιο και το σημείο 4.3 της εκθέσεως του Ελεγκτικού Συνεδρίου).

3. Μεταβολή επελθούσα στη στάση της UKAEA

101 Τρίτον, από μια δήλωση του προέδρου της UKAEA, της 17ης Οκτωβρίου 1989 (παράρτημα 15 της αναφοράς προς το Κοινοβούλιο), από την απάντηση της UKAEA στην έκθεση του panel Pandolfi (βλ. ανωτέρω τη σκέψη 20), από τα πρακτικά του «joint working party on the future career prospects of JET team members» της 30ής Σεπτεμβρίου 1993 (περίληψη του O'Hara, βλ. το παράρτημα 8 του δικογράφου της προσφυγής στην υπόθεση T-177/94, σ. Α8.16) και, τέλος, από ένα έγγραφο του προέδρου της UKAEA, της 15ης Μαρτίου 1994 (παράρτημα 18 του δικογράφου της προσφυγής στην υπόθεση T-177/94) προκύπτει ότι η UKAEA δεν αντιτίθεται πλέον στην πρόσληψη των ενταχθέντων

στο JET υπαλλήλων της ως έκτακτων υπαλλήλων της Κοινότητας, αρκεί να παραιτούνται συγχρόνως από τις υπηρεσίες της. Ο διευθυντής του JET έκρινε ότι η σύσταση αριθ. 1 του panel Pandolfi ήταν η μόνη που «θα εξασφάλιζε την αποκατάσταση της κοινωνικής ειρήνης». Εξάλλου και οι αντιπροσωπευτικές συνδικαλιστικές οργανώσεις του προσωπικού της UKAEA, εξέφρασαν επίσης, με την από 9 Φεβρουαρίου 1993 έκθεσή τους, την ανεπιφύλακτη υποστήριξή τους ως προς την εν λόγω σύσταση αριθ. 1 (βλ. ανωτέρω τη σκέψη 19).

- 102 Λαμβανομένων υπόψη των μεταβολών αυτών, τα στοιχεία του φακέλου δεν επιτρέπουν πλέον να διαπιστωθεί, όπως διαπίστωσε το Δικαστήριο στη σκέψη 37 της αποφάσεως Ainsworth, ότι η θεσπισθείσα με τα άρθρα 8.4 και 8.5 του καταστατικού διαφορετική μεταχείριση παραμένει αντικειμενικά δικαιολογημένη από τη μέριμνα της αποφυγής διαταράξεως της λειτουργίας της UKAEA, δεδομένου ότι είναι πλέον δική της υπόθεση να μη δίνει εγγυήσεις περί μελλοντικής απασχολήσεως στο προσωπικό που διαθέτει στο JET.

4. Κοινωνική σύγκρουση στους κόλπους του JET

- 103 Τέταρτον, η κοινή επιχείρηση αντιμετωπίζει μονίμως κοινωνική σύγκρουση η οποία όχι μόνο διαταράσσει τις σχέσεις εργασίας στους κόλπους του JET, αλλά επίσης θέτει σε κίνδυνο την ακριβή υλοποίηση των στόχων του κοινοτικού προγράμματος «σύντηξη», δεδομένου ότι το Κοινοβούλιο, κατόπιν της παρεμβάσεώς του στην εν λόγω σύγκρουση, δέσμευσε για πολλούς μήνες σχεδόν το ήμισυ των χορηγουμένων στο JET ετησίων πιστώσεων του προϋπολογισμού, επιδιώκοντας να θέσει τέρμα στην κατάσταση που θεωρούσε ως απαράδεκτη δυσμενή διάκριση έναντι των προσφευγόντων.

- 104 Πρέπει εξάλλου να υπομνησθεί ότι, κατά τον διευθυντή του JET, η σύσταση αριθ. 1 του panel Pandolfi είναι «η μόνη που εγγυάται την αποκατάσταση της κοινωνικής ειρήνης» και ότι οι ίδιες οι υπηρεσίες της Επιτροπής έκριναν ότι η σύσταση αυτή «αποτελούσε την καταλληλότερη λύση προκειμένου το σχέδιο να περατωθεί καλώς» (βλ. την έκθεση της Επιτροπής προς το Κοινοβούλιο, παράρτημα 17 του δικογράφου της προσφυγής στο πλαίσιο της υποθέσεως T-177/94).

5. Εξέλιξη του αρχικώς προβλεφθέντος συστήματος προσλήψεως

- 105 Πέμπτον, πρέπει να τονισθεί ότι η θεσπισθείσα με τα άρθρα 8.4 και 8.5 του καταστατικού διαφορετική μεταχείριση συνδέεται με το ειδικό σύστημα προσλήψεως και διορισμού του προσωπικού που επιλέχθηκε κατά τη δημιουργία της κοινής επιχειρήσεως. Το σύστημα αυτό χαρακτηρίζει κυρίως η διάθεση ειδικευμένου προσωπικού από τα μέλη του JET (άρθρα 8.1 και 8.3 του καταστατικού), με πρόσληψη σε έκτακτες θέσεις από την Επιτροπή (άρθρο 8.5 του καταστατικού) και υποχρέωση αναπροσλήψεως του προσωπικού αυτού από το οικείο μέλος (άρθρο 8.8 του καταστατικού). Λαμβανομένων υπόψη των διαταράξεων που το σύστημα αυτό υπήρχε κίνδυνος να προκαλέσει στους κόλπους της UKAEA, ενόψει της ειδικής καταστάσεώς της ως φιλοξενούσας οργανώσεως, αυτή πέτυχε πάντως μια εξαίρεση σύμφωνα με την οποία το προσωπικό που θα διέθετε στο JET θα εξακολουθούσε να απασχολείται από αυτήν υπό τους δικούς της όρους (άρθρο 8.4 του καταστατικού).
- 106 Κατά τον χρόνο της δημιουργίας του JET, το σύστημα αυτό θεωρήθηκε ως απαραίτητο, ενόψει της προσωρινής φύσεως της κοινής επιχειρήσεως, προκειμένου να αποφευχθούν κοινωνικά προβλήματα κατά τον τερματισμό του σχεδίου και να μην υποχρεωθεί η Επιτροπή να ενσωματώσει το διατεθέν στο JET προσωπικό υπό την ιδιότητα μονίμων υπαλλήλων, ενώ καθιστά δυνατή μια αρκετά συγκεντρωτική διοίκηση του προσωπικού (βλ., στην υπόθεση Ainsworth, την έκθεση ακροατηρίου, Συλλογή 1987, σ. 178, και τις προτάσεις του γενικού εισαγγελέα VerLoren van Themaat, Συλλογή 1997, σ. 190· βλ., επίσης, ως προς ολόκληρο το ζήτημα, την έκθεση του panel Pandolfi).
- 107 Επιβάλλεται πάντως να διαπιστωθεί ότι το σύστημα αυτό, τροποποιηθέν από έξι τουλάχιστον σημαντικές απόψεις, δεν μπορεί πλέον να επιτύχει τους στόχους για τους οποίους καταρτίστηκε.

— Έλλειψη ασφάλειας της θέσεως εργασίας για τους υπαλλήλους της UKAEA

- 108 Πρώτον, από τη δικογραφία προκύπτει ότι οι υπάλληλοι της UKAEA ουδόλως είναι εξασφαλισμένοι ότι θα επανεύρουν κατάλληλη θέση κατά τον τερματισμό της εντάξεώς τους στο JET. Καταρχάς, οι προσκομισθείσες από την καθής στατιστικές κατόπιν αιτήματος του Πρωτοδικείου δείχνουν ότι

πολύ λίγοι μεταξύ αυτών επανεντάσσονται στην UKAEA μετά την απόσπασή τους (12 στους 68 για τη χρονική περίοδο από το 1992 έως το 1995: βλ. ανωτέρω τη σκέψη 89). Οι προσφεύγοντες εξέθεσαν την περίπτωση πολλών υπαλλήλων, των οποίων η σύμβαση δεν ανανεώθηκε μετά τον τερματισμό της αποσπασέως τους, ή οι οποίοι υποχρεώθηκαν να δεχθούν πρόωγη συνταξιοδότηση (βλ. τα έγγραφα της UKAEA του Δεκεμβρίου 1992, επισυναφθέντα ως παράρτημα 8 στο δικόγραφο της προσφυγής, σε σύγκριση με εκείνα της δεκαετίας του '80). Επικαλέστηκαν εξάλλου, χωρίς να διαψευστούν από την καθής, τη δήλωση του Breiherton, γραμματέα της UKAEA, ενώπιον της γενικής συνελεύσεως του προσωπικού του JET της 17ης Σεπτεμβρίου 1993, σύμφωνα με την οποία οι περισσότεροι Βρετανοί μέλη του προσωπικού της ομάδας του JET θα «απολυθούν» μετά τον τερματισμό του JET, και εκείνη του Dawson, διευθυντή του προσωπικού της UKAEA, κατά τη διάρκεια μιας συνεδριάσεως του «Joint working Party on the Career Prospects of JET Team Members» (μικτή ομάδα εργασίας για τις προοπτικές σταδιοδρομίας των μελών της ομάδας του JET), η οποία πραγματοποιήθηκε στις 30 Σεπτεμβρίου 1993, σύμφωνα με την οποία «η μετάθεση πλέον των 200 προσώπων στο τέλος του 1996 [θα προκαλέσει] μεγάλες δυσχέρειες στην [UK]AEA και (...) [θα πρέπει] να αντιμετωπίζεται το ενδεχόμενο ότι ένα σημαντικό ποσοστό [θα θεωρηθεί] πλεονάζον προσωπικό» (βλ. το παράρτημα 8 του δικογράφου της προσφυγής στο πλαίσιο της υποθέσεως T-177/94). Πρέπει τέλος να τονισθεί ότι η UKAEA μείωσε αισθητά την ασφάλεια θέσεως εργασίας του προσωπικού της εισάγοντας ως κανόνα τη σύναψη συμβάσεων απασχολήσεως ορισμένου χρόνου, διάρκειας τριών ετών ή μικρότερης (βλ. τα συνημμένα έγγραφα ως παράρτημα 11 στην αναφορά προς το Κοινοβούλιο και εκείνα που έχουν επισυναφθεί ως παράρτημα 7 στο δικόγραφο της προσφυγής στην υπόθεση T-177/94).

— Το σχεδόν αδύνατον για το βρετανικό προσωπικό να λάβει «εισιτήριο επιστροφής» από ένα μέλος του JET

109 Δεύτερον, από τη δικογραφία προκύπτει ότι, εκτός εξαιρετικής περιπτώσεως (βλ. την υπόθεση T-99/95, Stoit κατά Επιτροπής), δεν είναι δυνατόν, στην πράξη, να επιτύχουν οι Βρετανοί υπήκοοι «εισιτήριο επιστροφής» από άλλο μέλος του JET εκτός της UKAEA (βλ., παράρτημα 14 του δικογράφου της προσφυγής στην υπόθεση T-177/94, του οποίου το περιεχόμενο δεν αμφισβητήθηκε από την Επιτροπή, τις περιπτώσεις Altmann, Hubbard, Gondhalekar, Fishpool και Shaw, μεταξύ των ετών 1987 και 1993, στις οποίες εμπλέκονται το γερμανικό, ολλανδικό και ιταλικό μέλος του JET). Επομένως, η δυνατότητα, όσον αφορά τους Βρετανούς υπηκόους, να διατίθενται στο JET από οποιοδήποτε των μελών του, για την οποία έκανε λόγο το Δικαστήριο στις σκέψεις 25 και 26 της αποφάσεως Ainsworth, παρέμεινε εντελώς θεωρητική. Ομοίως,

αντιθέτως προς τη διαπιστωθείσα στη σκέψη 27 της αποφάσεως Ainsworth κατάσταση, τα ανωτέρω αναφερθέντα πέντε παραδείγματα, όπως ακριβώς και οι περιστάσεις στην υπόθεση T-99/95, Stott κατά Επιτροπής, αποδεικνύουν ότι, προκειμένου να συμμορφωθούν προς τις απαιτήσεις του καταστατικού και των συμπληρωματικών διατάξεων, όπως ερμηνεύθηκαν από την Επιτροπή, οι προσφεύγοντες υποχρεώθηκαν να παραιτηθούν από τη δυνατότητα διαθέσεώς τους στο JET από άλλη εκτός της UKAEA οργάνωση μέλος και, ακολούθως, από εκείνη της προσλήψεως υπό την ιδιότητα των εκτάκτων υπαλλήλων των Κοινοτήτων κατ' εφαρμογήν του άρθρου 8.5 του καταστατικού.

— Μειωμένη πρακτική αξία των «εισιτηρίων επιστροφής»

110 Τρίτον, από τη δικογραφία προκύπτει ότι πολύ λίγοι υπάλληλοι ενταχθέντες στο JET από άλλα μέλη εκτός της UKAEA κάνουν χρήση του «εισιτηρίου επιστροφής» τους. Οι κατόπιν αιτήματος του Πρωτοδικείου προσκομισθείσες από την καθής στατιστικές αποδεικνύουν ότι μόνον 6 από αυτούς το έπραξαν, επί συνόλου 70 υπαλλήλων που εγκατέλειψαν το JET μεταξύ των ετών 1992 και 1995 (βλ. ανωτέρω τη σκέψη 89).

111 Η πρακτική αξία των εν λόγω «εισιτηρίων επιστροφής» αμφισβητείται εξάλλου από διάφορες δηλώσεις της διευθύνσεως του JET και της Επιτροπής (βλ. ιδίως το σημείο 21 της ετήσιας εκθέσεως του διευθυντή του JET επί των υποθέσεων προσωπικού, 1986/1987, που υποβλήθηκε στην εκτελεστική επιτροπή του JET αριθ. 62 της 14ης και 15ης Μαΐου 1987, και το έγγραφο που απηύθυνε ο Kind υπάλληλος της ΓΔ XII, στις 16 Ιουλίου 1991 στους προϊστάμενους όλων των ομάδων ερευνών επί της συντήξεως, που προσκομίστηκαν ως παράρτημα 9 του δικογράφου της προσφυγής στο πλαίσιο της υποθέσεως T-177/94). Κατόπιν των δύο μελετών σχετικά με το κύρος των «εισιτηρίων επιστροφής», που πραγματοποιήθηκαν το 1992 από τη διοίκηση της ΓΔ XII μεταξύ των μελών και του προσωπικού Ευρατόμ του JET, η ad hoc ομάδα παρακολούθησεως JET της ΓΔ XII κατέληξε, κατά τη συνεδρίασή της της 2ας Ιουνίου 1992, ότι η «μεγάλη πλειοψηφία των “εισιτηρίων επιστροφής”, όπως αυτά υφίστανται επί του παρόντος, δεν προσφέρουν πραγματικές εγγυήσεις» (βλ. τα πρακτικά της συνεδριάσεως αυτής στο παράρτημα 9 του δικογράφου της προσφυγής στην υπόθεση T-177/94).

112 Πράγματι από τα αριθμητικά στοιχεία που προσκόμισε η καθής απαντώντας στις ερωτήσεις του Πρωτοδικείου προκύπτει ότι ικανός αριθμός των

«εισιτηρίων επιστροφής» περιορίζονται χρονικώς και δεν προσφέρουν, επομένως, ουσιώδη πλεονεκτήματα όσον αφορά την ασφάλεια απασχολήσεως. Συναφώς, η κατάσταση των «εισιτηρίων επιστροφής» των εκτάκτων υπαλλήλων της Κοινότητας που διορίστηκαν στο JET από άλλα εκτός της UKAEA μέλη την 1η Ιανουαρίου 1993 και την 1η Ιανουαρίου 1996 είχε ως εξής

Διάρκεια επαναπασχολήσεως	Αριθμός	
	1.1.1993	1.1.1996
3 μήνες	8	5
6 μήνες	39	31
12 μήνες	14	11
18 μήνες	1	1
αορίστου χρόνου	101	69
Σύνολο	163	117

- 113 Πρέπει ακόμη να τονισθεί ότι η ελάττωση του αριθμού των «εισιτηρίων επιστροφής» αορίστου χρόνου από 101, την 1η Ιανουαρίου 1993, σε 69 την 1η Ιανουαρίου 1996, δηλαδή η διαφορά 32 μονάδων, δεν σημαίνει ότι τα εν λόγω «εισιτήρια επιστροφής» χρησιμοποιήθηκαν. Κατά τη χρονική αυτή περίοδο, πράγματι, 42 από τους 52 εκτάκτους υπαλλήλους της Κοινότητας που εγκατέλειψαν το JET απέκτησαν μόνιμη απασχόληση στην Επιτροπή, και μόνο 3 εξ αυτών έκαναν χρήση του «εισιτηρίου επιστροφής» τους. Αντιθέτως, από τους 45 υπαλλήλους UKAEA που εγκατέλειψαν το JET κατά τη διάρκεια της ίδιας περιόδου, πέντε μόνο απέκτησαν μόνιμη απασχόληση στην Επιτροπή, μέσω εξωτερικών διαγωνισμών (βλ. ανωτέρω, τη σκέψη 89).

— Ενσωμάτωση στο μόνιμο προσωπικό της Επιτροπής των εκτάκτων υπαλλήλων που διατέθηκαν στο JET από την Ευρατόμ και συναφείς αναληφθείσες δεσμεύσεις

- 114 Τέταρτο, προκειμένου να θεραπεύσει τις εν λόγω ανεπάρκειες, η Επιτροπή, πολύ πριν από τον τερματισμό της κοινής επιχειρήσεως, ενσωμάτωσε στο κοινοτικό προσωπικό σημαντικό ποσοστό του προσωπικού που είχε διατεθεί

στην ομάδα του σχεδίου από τα μέλη του (βλ. ανωτέρω τη σκέψη 89) και επιπλέον ανέλαβε διάφορες δεσμεύσεις γενικού περιεχομένου, προκειμένου να διευκολύνει την επανένταξη του έκτακτου κοινοτικού προσωπικού του JET σε άλλες υπηρεσίες, μετά τον τερματισμό του σχεδίου (βλ. ανωτέρω τη σκέψη 90). Η πολιτική αυτή αντιστρατεύεται άμεσα τους λόγους που προβλήθηκαν το 1978 για να δικαιολογηθεί το σύστημα διαθέσεως του προσωπικού από τα μέλη.

— Δημιουργία εικονικών σχέσεων με τις οργανώσεις μέλη

- 115 Πέμπτον, το παρόν σύστημα προσλήψεως έχει ως αποτέλεσμα, σε πολλές περιπτώσεις (30 από τους 70 προσφεύγοντες βρίσκονται στην κατάσταση αυτή), τη δημιουργία πλαστών σχέσεων μεταξύ ενός ερευνητή και μιας οργάνωσης μέλους του JET, με την οποία δεν είχε καμία σχέση πριν από την επιλογή του στο πλαίσιο του σχεδίου. Η σχέση με το οικείο μέλος καθίσταται απλός τύπος — πέραν του ζητήματος αν συμφωνεί η πρακτική αυτή με το γράμμα των άρθρων 8.1, 8.4, 8.5 και 8.8 του καταστατικού — όταν τα «εισιτήρια επιστροφής» χορηγούνται στην πραγματικότητα από τρίτες επιχειρήσεις ή οργανισμούς και «υπογράφονται» από το οικείο μέλος του JET. Σύμφωνα με την απάντηση της Επιτροπής σε γραπτή ερώτηση του Πρωτοδικείου, από τους 117 ενταχθέντες στο σχέδιο εκτάκτους υπαλλήλους τον Φεβρουάριο του 1996, 39 ευρίσκονταν στην κατάσταση αυτή.
- 116 Από όλα τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι η πολιτική προτιμήσεως της μεθόδου της διαθέσεως του προσωπικού από τα μέλη της κοινής επιχειρήσεως, όπου όλοι οι υποψήφιοι καλούνται να βρουν μια οργάνωση μέλος που θα δεχθεί να τους διαθέσει στο JET, δεν ανταποκρίνεται πλέον στη μέριμνα, αναγνωρισθείσα από το Δικαστήριο στη σκέψη 23 της αποφάσεως Ainsworth, να εξασφαλισθεί απασχόληση σε όλα τα μέλη του προσωπικού του JET μετά τον τερματισμό του σχεδίου.
- 117 Λαμβάνοντας υπόψη όλα αυτά τα στοιχεία, επιβάλλεται το συμπέρασμα ότι εξέλιπαν όλες οι πραγματικές περιστάσεις που έλαβε υπόψη το Δικαστήριο για να καταλήξει στην κρίση ότι η θεσπισθείσα από το καταστατικό του JET διαφορετική μεταχείριση ήταν αντικειμενικώς δικαιολογημένη. Εξάλλου, πρέπει να υπομνησθεί ότι το Δικαστήριο δεν χρειάστηκε να αποφανθεί επί της διαφορετικής μεταχειρίσεως αναφορικά με τις προοπτικές σταδιοδρομίας

και την ασφάλεια απασχολήσεως, που δεν αποτελούσαν επίδικα ζητήματα της υποθέσεως Ainsworth.

Δ — *Επί των εννόμων συνεπειών της εξελίξεως των πραγματικών περιστάσεων μετά την απόφαση Ainsworth*

118 Το Πρωτοδικείο διαπίστωσε ότι, λόγω της εξελίξεως της καταστάσεως, η θεσπισθείσα με τα άρθρα 8.4 και 8.5 του καταστατικού διαφορετική μεταχείριση έπαυσε να είναι αντικειμενικώς δικαιολογημένη βάσει των στοιχείων που είχε δεχθεί το Δικαστήριο με την απόφαση Ainsworth (βλ. ανωτέρω τις σκέψεις 81 έως 117). Επομένως τίθεται το ερώτημα αν, στο πλαίσιο ενστάσεως ελλείψεως νομιμότητας δυνάμει του άρθρου 156 της Συνθήκης ΕΚΑΕ (άρθρο 184 ΕΚ), το Πρωτοδικείο μπορεί, λόγω μεταβολής των νομικών και πραγματικών στοιχείων, να κρίνει ανεφάρμοστη μια διάταξη για την οποία το Δικαστήριο έκρινε ήδη ότι ήταν νόμιμη κατά την ημερομηνία της θεσπίσεώς της. Η πτυχή αυτή των προσφυγών αναδείχθηκε κυρίως από το παρεμβαίνον, το οποίο στήριξε την επιχειρηματολογία του στις αρχές της νομιμότητας και της ασφάλειας δικαίου.

119 Το Θεσπισθέν από τη Συνθήκη νομοθετικό και δικαιοδοτικό σύστημα δεν αποκλείει τη δυνατότητα να ληφθεί υπόψη αυτό το στοιχείο. Πράγματι, αναγνωρίζοντας σε κάθε διάδικο το δικαίωμα να ζητεί τη διαπίστωση, χωρίς χρονικό περιορισμό, της ex tunc ελλείψεως νομιμότητας ενός κανονισμού του Συμβουλίου ή της Επιτροπής, στο πλαίσιο διαφοράς όπου ο κανονισμός αυτός τίθεται υπό αμφισβήτηση, το άρθρο 156 της Συνθήκης ΕΚΑΕ (άρθρο 184 ΕΚ) συνεπάγεται, για τον εν λόγω διάδικο, κατά μείζονα λόγο το δικαίωμα να επικαλείται, διά της υποβολής ενστάσεως, την ex nunc έλλειψη νομιμότητας. Εν προκειμένω, δεδομένου ότι το καταστατικό εγκρίθηκε με απόφαση του Συμβουλίου, και όχι με κανονισμό, πρέπει να προστεθεί ότι, κατά πάγια νομολογία, το άρθρο 156 της Συνθήκης ΕΚΑΕ (άρθρο 184 ΕΚ) εκφράζει γενική αρχή διασφαλίζουσα σε κάθε διάδικο το δικαίωμα να αμφισβητήσει, για να επιτύχει την ακύρωση αποφάσεως που το αφορά άμεσα και ατομικά, το κύρος προγενεστέρων πράξεων κοινοτικού οργάνου, που αποτελούν τη νομική βάση της προσβαλλομένης αποφάσεως, αν ο εν λόγω διάδικος δεν διέθετε το δικαίωμα να ασκήσει, δυνάμει του άρθρου 146 της Συνθήκης ΕΚΑΕ (άρθρο 173 ΕΚ), απευθείας προσφυγή κατά των εν λόγω πράξεων, των οποίων υφίσταται έτσι τις συνέπειες ενώ δεν είχε τη δυνατότητα να ζητήσει την ακύρωσή τους (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 6ης Μαρτίου 1979, 92/78, Simmenthal κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1979/I, σ. 407, και της 19ης Ιανουαρίου 1984, 262/80, Andersen κ.λπ. κατά Κοινοβουλίου, Συλλογή 1984, σ. 195). Δεδομένου ότι η νομιμότητα της προσβαλλομένης ατομικής

πράξεως πρέπει να κρίνεται σε συνάρτηση με τα πραγματικά και νομικά στοιχεία που υφίστανται κατά τον χρόνο εκδόσεως της πράξεως (απόφαση του Δικαστηρίου της 7ης Φεβρουαρίου 1979, 15/76 και 16/76, Γαλλία κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1979/I, σ. 141), μάλλον κατά τον χρόνο αυτό πρέπει να εκτιμάται και η νομιμότητα της κανονιστικής πράξεως που συνιστά τη σχετική νομική βάση, και όχι κατά τον χρόνο της δικής της εκδόσεως.

120 Εξάλλου, από την απόφαση Ainsworth προκύπτει ότι το Δικαστήριο βρήκε μια αντικειμενική δικαιολογία για την εν λόγω διαφορετική μεταχείριση σε ορισμένα νομικά και πραγματικά στοιχεία όπως αυτά υφίσταντο τότε. Το Πρωτοδικείο δεν μπορεί να εικάσει ότι το Δικαστήριο θα είχε ακολουθήσει την ίδια συλλογιστική αν τα στοιχεία αυτά ήταν διαφορετικά.

121 Πρέπει ακόμη να υπομνησθεί ότι η γενική αρχή της ίσης μεταχειρίσεως, η οποία είναι μία από τις θεμελιώδεις αρχές του κοινοτικού δικαίου, αντιτίθεται στη διαφορετική αντιμετώπιση παρόμοιων καταστάσεων, εκτός αν η διαφοροποίηση δικαιολογείται αντικειμενικά (απόφαση Ainsworth, σκέψη 33· βλ., τελευταίως, την απόφαση του Πρωτοδικείου της 14ης Σεπτεμβρίου 1995, T-571/93, Lefevbre κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1995, σ. II-2379, σκέψη 78). Οποιαδήποτε διαφορετική μεταχείριση που έχει, επομένως, τον χαρακτήρα μέτρου εξαιρέσεως, παρεκκλίνοντος από θεμελιώδη αρχή του κοινοτικού δικαίου, είναι αυτονόητο ότι δεν μπορεί να θεωρηθεί ακόμη νόμιμη, έστω και αν ο κανόνας που τη θεσπίζει δεν περιορίζει ρητά τη διάρκεια της ισχύος της, αφού έπαυσαν πλέον να υπάρχουν οι προϋποθέσεις που τη δικαιολογούσαν (βλ., ως προς την εφαρμογή των αρχών αυτών, την απόφαση του Δικαστηρίου της 28ης Ιουνίου 1984, 36/83, Mabanaf, Συλλογή 1984, σ. 2497, ειδικότερα τη σκέψη 34).

122 Αυτό συμβαίνει κατά μείζονα λόγο όταν, όπως εν προκειμένω, η περιορισμένη χρονική διάρκεια δεδομένης καταστάσεως είναι ένα από τα στοιχεία που ελήφθησαν υπόψη προκειμένου να δικαιολογηθεί αντικειμενικά μια άνιση μεταχείριση. Στην περίπτωση αυτή πρέπει να λαμβάνεται ιδιαίτερη μέριμνα ώστε η εν λόγω κατάσταση να μη παραταθεί αδικαιολόγητα πέραν της αρχικώς προβλεφθείσας κατ' εύλογη κρίση διάρκειας. Σε μια τέτοια περίπτωση, πράγματι, στον συντάκτη του κανόνα απόκειται να επανεξετάσει την αρχική του εκτίμηση.

- 123 Δεν υπάρχει εδώ καμία αντίφαση με την αρχή της κοινοτικής νομιμότητας, η οποία, και μεν περιλαμβάνει, για τους ιδιώτες, το δικαίωμα δικαστικής αμφισβήτησης του κύρους των κανονισμών, συνεπάγεται όμως επίσης, για όλα τα υποκείμενα του κοινοτικού δικαίου, την υποχρέωση αναγνώρισης της πλήρους αποτελεσματικότητας των κανονισμών εφόσον δεν κριθikan ανίσχυροι από αρμόδιο δικαστήριο (προπαρατεθείσα απόφαση Granatino). Συγκεκριμένα, εν προκειμένω, η αρχή της κοινοτικής νομιμότητας ασφαλώς απαιτούσε από την καθής να συνεχίσει να εφαρμόζει το καταστατικό του JET, ακόμη και αφού κατέστη, κατά την άποψη των προσφευγόντων, παράνομο λόγω της εξαφάνισης των αντικειμενικών δικαιολογιών της διαφορετικής μεταχείρισης που θεσπίζει. Δεν μπορεί όμως να αντιταχθεί στο δικαίωμα των προσφευγόντων να αμφισβητήσουν ενώπιον του κοινοτικού δικαστηρίου το εν λόγω καταστατικό και να ζητήσουν να κριθεί ανεφάρμοστο, όχι ab initio αλλά μετά από δεδομένη μεταβολή των περιστάσεων.
- 124 Ακόμη και αν υποθεθεί ότι, όπως υποστηρίζει το Συμβούλιο, οι αρχές της νομιμότητας και της ασφάλειας δικαίου δεν επιτρέπουν στο Πρωτοδικείο, ενόψει μεταβολής των πραγματικών και νομικών στοιχείων τα οποία, κατά τη δημιουργία της κοινής επιχειρήσεως JET, δικαιολογούσαν αντικειμενικά τη διαφορετική μεταχείριση που θεσπίστηκε με τα άρθρα 8.4 και 8.5 του καταστατικού, να κρίνει το καταστατικό αυτό ανεφάρμοστο πλέον, αυτό το εμπόδιο αφορά, εν πάση περιπτώσει, μόνο την αρχική περίοδο των 12 ετών που προβλέπεται από το άρθρο 1 της προπαρατεθείσας αποφάσεως 78/471, και από το άρθρο 19 του επισυναπτομένου σ' αυτήν καταστατικού.
- 125 Πράγματι, αν δεν είχε υπάρξει παράταση, η κοινή επιχείρηση JET θα είχε λήξει στις 30 Μαΐου 1990, σύμφωνα με το άρθρο 1 της προπαρατεθείσας αποφάσεως 78/471 και το άρθρο 19 του καταστατικού. Η προπαρατεθείσα απόφαση 88/447, με την οποία το Συμβούλιο παρέτεινε κατά 31 μήνες τη διάρκεια της κοινής επιχειρήσεως και την ταυτόχρονη εφαρμογή των καταστατικών κανόνων οργάνωσης και λειτουργίας της, παρήγαγε επομένως ίδια έννομα αποτελέσματα (βλ. την απόφαση του Δικαστηρίου της 29ης Ιουνίου 1995, C-135/93, Ισπανία κατά Επιτροπής, Συλλογή 1995, σ. I-1681, σκέψεις 25 έως 30). Το ίδιο ισχύει και για τις προπαρατεθείσες αποφάσεις 91/677 και 96/305, που παρέτειναν μεταγενέστερα τη διάρκεια ζωής του JET.

- 126 Ένα από τα ίδια έννομα αποτελέσματα των αποφάσεων αυτών ήταν η διατήρηση του ισχύοντος συστήματος προσλήψεων και διορισμού του προσωπικού στο JET. Πρέπει να τονισθεί συναφώς ότι η διατήρηση του συστήματος αυτού δεν ήταν αναγκαία συνέπεια της απόφασης περί παρατάσεως της διάρκειας ζωής του JET, αλλά προέρχεται από μια νέα άσκηση εκ μέρους του Συμβουλίου της εξουσίας εκτιμήσεώς του από πραγματική και νομική άποψη, όπως το ίδιο ρητώς αναγνώρισε στο σημείο 19 του υπομνήματος παρεμβάσεως, υπογραμμίζοντας ότι «[σ]την περίπτωση που του υποβληθεί πρόταση περί παρατάσεως του σχεδίου JET [θα] μπορέσει να καθορίσει αν η παράταση αυτή δικαιολογεί την αναθεώρηση του προβλεπομένου από το άρθρο 8 του καταστατικού συστήματος προσλήψεων».
- 127 Όμως, σύμφωνα με πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, η προσφυγή ακυρώσεως είναι δυνατή, υπό τις προβλεπόμενες από το άρθρο 146 της Συνθήκης ΕΚΑΕ (άρθρο 173 ΕΚ) προϋποθέσεις, εναντίον οποιωνδήποτε πράξεων των οργάνων όποια και αν είναι η φύση ή η μορφή τους, οι οποίες αποσκοπούν στη δημιουργία εννόμων αποτελεσμάτων (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 31ης Μαρτίου 1971, 22/70, Επιτροπή κατά Συμβουλίου, Συλλογή τόμος 1969-1971, σ. 729, σκέψη 42, και προπαρατεθείσα απόφαση Ισπανία κατά Επιτροπής, σκέψη 20). Όταν πρόκειται, όπως εδώ, για διατάξεις κοινοτικού οργάνου ή γενικού χαρακτήρα κατά των οποίων τα άλλα υποκείμενα δικαίου εκτός των θεσμικών οργάνων και των κρατών μελών δεν διαθέτουν το δικαίωμα ασκήσεως απευθείας προσφυγής, και των οποίων υφίστανται επομένως τις συνέπειες, χωρίς να μπορούν να ζητήσουν την ακύρωσή τους, το κύρος τους μπορεί να αμφισβητηθεί από τα εν λόγω υποκείμενα δικαίου, υπό τις προϋποθέσεις του άρθρου 156 της Συνθήκης ΕΚΑΕ (άρθρο 184 ΕΚ), προκειμένου να επιτευχθεί η ακύρωση απόφασης που τα αφορά άμεσα και ατομικά, της οποίας αυτές αποτελούν τη νομική βάση (προπαρατεθείσες αποφάσεις *Simmmenthal* κατά Επιτροπής και *Andersen* κ.λπ. κατά Κοινοβουλίου).
- 128 Επομένως, οι προσφεύγοντες μπορούν εν πάση περιπτώσει βασίμως να αμφισβητήσουν, προς στήριξη των προσφυγών ακυρώσεως των προσβαλλομένων αποφάσεων, το κύρος των διαδοχικών αποφάσεων με τις οποίες το Συμβούλιο παρέτεινε τη διάρκεια ζωής του JET, και ειδικότερα το ένα από τα έννομα αποτελέσματα των εν λόγω αποφάσεων, δηλαδή τη διατήρηση του ισχύοντος στο JET συστήματος επιλογής, διορισμού και διοικήσεως του προσωπικού, συμπεριλαμβανομένης της διαφορετικής μεταχειρίσεως που θεσπίστηκε με τα άρθρα 8.4 και 8.5 του καταστατικού. Μία τέτοια αμφισβήτηση δεν μπορεί να θεωρηθεί ως προσβάλλουσα την αρχή της ασφάλειας δικαίου, εφόσον αφορά μόνο τα ίδια έννομα αποτελέσματα της απόφασης περί παρατάσεως ενώ ουδόλως αμφισβητούνται, υπό το φως της νέας νομικής εκτιμήσεως, η νομιμότητα και τα αποτελέσματα της πριν από αυτήν κατάσταση.

- 129 Εν προκειμένω, το Πρωτοδικείο κρίνει ότι, ακόμη και αν η θεσπισθείσα με τα άρθρα 8.4 και 8.5 του καταστατικού διαφορετική μεταχείριση μπορούσε ακόμη να δικαιολογείται όταν παρατάθηκε κατά 31 μήνες, με την προπαρατεθείσα απόφαση 88/447, η διάρκεια ζωής του JET, αυτό δεν συνέβαινε πλέον όταν το Συμβούλιο, στις 19 Δεκεμβρίου 1991 (δηλαδή πριν από την κίνηση της διοικητικής διαδικασίας και της ασκήσεως των υπό κρίση προσφυγών), παρέτεινε εκ νέου τη διάρκεια ζωής του JET για 4 έτη, έως τις 31 Δεκεμβρίου 1996, με την προπαρατεθείσα απόφαση 91/677.
- 130 Το Πρωτοδικείο τονίζει συναφώς ότι η συμφωνία στηρίζεως της φιλοξενούσας οργανώσεως τροποποιήθηκε το 1988, ότι η UKAEA, διά του προέδρου της, γνωστοποίησε ότι δεν είχε αντίρρηση να προσλάβει η Επιτροπή το διορισθέν στο JET προσωπικό της από τις 17 Οκτωβρίου 1989, ότι η Επιτροπή παρέσχε εγγυήσεις μελλοντικής απασχολήσεως στο έκτακτο κοινοτικό προσωπικό του JET κατά το τέλος του έτους 1988, ότι η αποτυχία του συστήματος των «εισιτηρίων επιστροφής» ήταν ήδη φανερή το 1990, όπως μαρτυρούν τα παρατήματα της απευθυνθείσας στο Κοινοβούλιο τον Φεβρουάριο 1990 αναφοράς, και ότι το Κοινοβούλιο υπέβαλε στο Συμβούλιο, στις 10 Δεκεμβρίου 1991, νομοθετικό ψήφισμα με το οποίο αμφισβήτησε το κύρος του συστήματος προσλήψεων που ίσχυε στο JET (βλ. ανωτέρω τη σκέψη 15). Τα πορίσματα της εκθέσεως του panel Pandolfi, που δημοσιεύθηκαν στις 16 Σεπτεμβρίου 1992, δείχνουν σαφώς ότι οι τέσσερις ανεξάρτητοι εμπειρογνώμονες που αποτελούσαν το panel δεν θεωρούσαν πλέον εύλογες τις διατάξεις των άρθρων 8.4 και 8.5 του καταστατικού ούτε το σύστημα των «εισιτηρίων επιστροφής», και ότι έπρεπε, κατ' αυτούς, να τροποποιηθούν διά της κατάλληλης νομοθετικής οδού. Η άποψη αυτή εγκρίθηκε κατ' ουσίαν από το προσωπικό και τη διεύθυνση του JET, το προσωπικό και τη διεύθυνση της UKAEA, την Επιτροπή και το Κοινοβούλιο. Μόνο το συμβούλιο του JET αρνήθηκε τις σχετικές συνέπειες, χωρίς πάντως να παράσχει την ελαχίστη δικαιολογία. Βάσει των στοιχείων τα οποία έλαβε υπόψη το panel Pandolfi, το Πρωτοδικείο κρίνει ότι οι διαπιστώσεις του και τα πορίσματά του επιβάλλονται ήδη στις 19 Δεκεμβρίου 1991, όταν το Συμβούλιο παρέτεινε το προβλεπόμενο από το άρθρο 8 του καταστατικού σύστημα προσλήψεων.
- 131 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι οι διατάξεις των άρθρων 8.4 και 8.5 του καταστατικού, όπως διατηρήθηκαν σε ισχύ με την προπαρατεθείσα απόφαση 91/677, και μετέπειτα με την προπαρατεθείσα απόφαση 96/305, προκαλούν, τουλάχιστον από τις 19 Δεκεμβρίου 1991, διαφορετική μεταχείριση μη δικαιολογημένη αντικειμενικώς, και συνεπώς παράνομη, ιδίως ως προς τις προοπτι-

κές προσβάσεως στην κοινοτική δημόσια υπηρεσία, μεταξύ δύο κατηγοριών υπαλλήλων του JET, ανάλογα με την οργάνωση μέλος που θέτει τον οικείο υπάλληλο στη διάθεση της κοινής επιχειρήσεως.

132 Πάντως, οι προσφεύγοντες ισχυρίζονται ότι το καταστατικό, όπως είναι σήμερα διατυπωμένο, εξουσιοδοτεί την Επιτροπή να τους προσλαμβάνει σε έκτακτες θέσεις, υπό την ιδιότητα του «λοιπού προσωπικού», δυνάμει του άρθρου 8.5, πράγμα το οποίο αρκεί κατ' αυτούς για την επανόρθωση της κατ' αυτόν τον τρόπο διαπιστωθείσας άνιση μεταχειρίσεως. Εξάλλου, αυτήν ακριβώς την πρόσληψη ζήτησαν αρχικά από την ΑΔΑ (βλ. το σημείο 3 και το παράρτημα 2 της ενστάσεως που υπέβαλαν βάσει των άρθρων 73 του ΚΛΠ και 90 του ΚΥΚ), και υπ' αυτήν την έννοια επίσης ζήτησαν, κυρίως, την ακύρωση των αποφάσεων περί απορρίψεως της αιτήσεώς τους. Ομοίως, το Συμβούλιο, συντάκτης του καταστατικού του JET, ισχυρίσθηκε με το υπόμνημα παρεμβάσεως και επανέλαβε κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, απαντώντας σε ερώτηση του Πρωτοδικείου, ότι, κατ' αυτό, δεν υφίσταται εντός του καταστατικού κανένα κώλυμα νομικού χαρακτήρα για την πρόσληψη των προσφευγόντων υπό τους όρους που αυτοί ζητούν.

133 Συνεπώς, πρέπει να εξεταστεί αν το καταστατικό επιτρέπει πράγματι, δυνάμει του άρθρου 8.5, την πρόσληψη υπό την ιδιότητα του «λοιπού προσωπικού» των προσώπων, τα οποία, όπως οι προσφεύγοντες, έχουν ήδη διατεθεί στο σχέδιο από την UKAEA. Αν αυτό συμβαίνει πράγματι, θα πρέπει να διαπιστωθεί ότι το καταστατικό περιέχει έναν μηχανισμό που καθιστά δυνατή την αποκατάσταση, τουλάχιστον μερικώς, της διαφορετικής μεταχειρίσεως που θεσπίζει. Το Πρωτοδικείο κρίνει ότι το στοιχείο αυτό, αν αποδειχθεί, θα είναι ενδεχομένως ικανό να αποτρέψει την κήρυξη της ελλείψεως νομιμότητας του καταστατικού, για τους ήδη εκτεθέντες λόγους.

Ε — Επί της νομιμότητας των προσβαλλομένων αποφάσεων

134 Η καθής έκρινε, στο σημείο 10 εκάστης των προσβαλλομένων αποφάσεων, ότι η πρόσληψη των προσφευγόντων ως εκτάκτων υπαλλήλων ήταν αντίθετη προς το άρθρο 8.4 του καταστατικού, το οποίο ορίζει ότι το διατιθέμενο από τη φιλοξενούσα οργάνωση προσωπικό θα εξακολουθήσει να απασχολείται

από αυτήν. Στο σημείο 11 των δύο αποφάσεων, προσθέτει ότι, κατ' εφαρμογήν των άρθρων 8.4 και 8.5 του καταστατικού, οι προσφεύγοντες οφείλουν να δώσουν τέλος στη σύμβαση απασχολήσεώς τους με την UKAEA και πρέπει να προσληφθούν και να διορισθούν στο JET από άλλη οργάνωση μέλος, αν επιθυμούν να προσληφθούν από την Επιτροπή ως έκτακτοι υπάλληλοι. Επιπλέον, αναφέρεται (στο σημείο 12) στην άρνηση του συμβουλίου του JET να τεθεί σε εφαρμογή η σύσταση αριθ. 1 της εκθέσεως του panel Pandolfi και (στα σημεία 13 και 14) στις επαναληφθείσες δεσμεύσεις της UKAEA έναντι του διατεθέντος στο JET προσωπικού της. Με τα γραπτά υπομνήματά της, η καθής προσέθεσε ότι η πρόσληψη των προσφευγόντων υπό την ιδιότητα του «λοιπού προσωπικού» θα δημιουργούσε μια νέα δυσμενή διάκριση, τη φορά αυτή σε βάρος των υπαλλήλων που διατέθηκαν στο JET από άλλα μέλη εκτός της UKAEA και ότι μια τέτοια επέκταση θα κατέστρεφε το προβλεπόμενο από το καταστατικό σύστημα προσλήψεων.

- 135 Οι προσφεύγοντες ισχυρίζονται κατ' ουσίαν ότι καμία διάταξη του καταστατικού δεν απαγορεύει ρητώς την πρόσληψή τους υπό την ιδιότητα του «λοιπού προσωπικού» και ότι, αντιθέτως, έχουν δικαίωμα για μια τέτοια πρόσληψη, δεδομένου ότι αυτή αποτελεί τον μοναδικό τρόπο με τον οποίο θα μπορούσε να τεθεί τέρμα στις δυσμενείς διακρίσεις που υφίστανται.
- 136 Το Πρωτοδικείο κρίνει ότι, ναι μεν καμία διάταξη του καταστατικού δεν απαγορεύει ρητώς και σαφώς κατ' αρχήν την πρόσληψη ως «λοιπού προσωπικού», δυνάμει του άρθρου 8.5, προσώπων τα οποία, όπως οι προσφεύγοντες, έχουν ήδη διατεθεί στο σχέδιο από την UKAEA, πλην όμως η γενική οικονομία του καταστατικού και το γράμμα των διατάξεών του οδηγούν στο συμπέρασμα ότι αυτή η πρόσληψη θα έθιγε σοβαρά το σύστημα προσλήψεως και διοικήσεως του προσωπικού που θεσπίστηκε από το εν λόγω καταστατικό.
- 137 Πράγματι, η έννοια του «λοιπού προσωπικού», στο άρθρο 8.5 του καταστατικού, πρέπει να ερμηνευθεί με αναφορά στο άρθρο 8.1, το οποίο ορίζει ότι η ομάδα του σχεδίου αποτελείται, αφενός, από προσωπικό προερχόμενο από

τα μέλη του JET, σύμφωνα με το άρθρο 8.3, και, αφετέρου, από «λοιπό προσωπικό». Η πράξη με την οποία ένα διατεθέν από την UKAEA μέλος της ομάδας του σχεδίου παραιτείται από αυτή με μοναδικό σκοπό να μπορέσει να προσληφθεί από την Επιτροπή ως «λοιπό προσωπικό» δεν προβλέπεται από τις διατάξεις αυτές.

138 Επιπλέον, όπως η Επιτροπή ορθώς ισχυρίστηκε, η προτεινομένη από τους προσφεύγοντες ερμηνεία του καταστατικού είναι εν πάση περιπτώσει αντίθετη προς την ίδια την αρχή στην οποία στηρίζεται το σύστημα προσλήψεως και διοικήσεως του προσωπικού που ισχύει επί του παρόντος στο JET, δηλαδή την καθιέρωση και τη διατήρηση δύο ξεχωριστών κατηγοριών μελών του προσωπικού, ανάλογα με το μέλος που τα διαθέτει.

139 Επομένως, τα άρθρα 8.4 και 8.5 του καταστατικού, όπως είναι διατυπωμένα επί του παρόντος, δεν μπορούν να ερμηνευθούν ως επιτρέποντα την πρόσληψη των προσφευγόντων υπό την ιδιότητα του «λοιπού προσωπικού», κατά την έννοια των διατάξεων αυτών.

140 Εξάλλου, πρέπει να διαπιστωθεί ότι το συμβούλιο και η διεύθυνση του JET θέσπισαν συμπληρωματικούς ή ad hoc κανόνες προκειμένου να αντιμετωπισθεί οποιοδήποτε ενδεχόμενο μιας τέτοιας προσλήψεως (βλ. συναφώς την ανάλυση του άρθρου 9.1 των συμπληρωματικών διατάξεων και του κανόνα της «προηγούμενης παραιτήσεως», στην εκδοθείσα σήμερα απόφαση του Πρωτοδικείου στην παράλληλη υπόθεση Stott κατά Επιτροπής, Τ-99/95). Η διαφορετική μεταχείριση την οποία καθιερώνουν τα άρθρα 8.4 και 8.5 του καταστατικού ενισχύεται επομένως μέσω συμπληρωματικών μηχανισμών που αποσκοπούν να εμποδίσουν την κατά κάποιον τρόπο θεραπεία της.

141 Υπό τις συνθήκες αυτές, διαπιστώνεται η έλλειψη νομιμότητας των άρθρων 8.4 και 8.5 του καταστατικού, των συμπληρωματικών εκτελεστικών διατάξεών τους και των διοικητικών κανόνων που αποσκοπούν στην εφαρμογή τους, στο μέτρο που καθιερώνουν ή συμβάλλουν στη διατήρηση διαφορετικής μεταχείρισεως, μη δικαιολογούμενης αντικειμενικώς και, συνεπώς, παράνομης,

ιδίως ως προς τις προοπτικές προσβάσεως στην κοινοτική δημόσια υπηρεσία, μεταξύ δύο κατηγοριών υπαλλήλων του JET, ανάλογα με την οργάνωση μέλος που διαθέτει τον οικείο υπάλληλο στην κοινή επιχείρηση.

- 142 Επομένως, πρέπει να γίνει δεκτή η ένσταση ελλείψεως νομιμότητας που υποβλήθηκε επικουρικώς από τους προσφεύγοντες, δυνάμει του άρθρου 156 της Συνθήκης ΕΚΑΕ, και να κριθούν ανεφάρμοστες, εν προκειμένω, οι διατάξεις των άρθρων 8.4 και 8.5 του καταστατικού, στο μέτρο που αναφέρεται στις σκέψεις 131 και 141 ανωτέρω. Το ίδιο ισχύει για τις συμπληρωματικές διατάξεις και για τον καλούμενο κανόνα της «προηγούμενης παραιτήσεως», καθόσον πάσχουν την ίδια έλλειψη νομιμότητας.
- 143 Δεδομένου ότι οι διατάξεις αυτές δεν μπορούν να χρησιμεύσουν ως νομική βάση για τις προσβαλλόμενες αποφάσεις, απομένει να εξετασθεί αν αυτές εγκύρως απέρριψαν τις αιτήσεις των προσφευγόντων για ένα οποιοδήποτε εκ των άλλων λόγων που μνημονεύονται ανωτέρω στη σκέψη 134.
- 144 Καταρχάς, όσον αφορά την αντίθεση του συμβουλίου του JET στην εφαρμογή της συστάσεως αριθ. 1 της εκθέσεως του panel Pandolfi, αυτή προφανώς δεν αποτελεί λόγο τον οποίο η καθής μπορεί νομίμως να αντιτάξει στην αίτηση των προσφευγόντων, δεδομένου ότι το εν λόγω συμβούλιο του JET ουδένα είναι σε θέση να απαλλάξει από την εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου. Αντιθέτως, στην Επιτροπή απόκειται να μεριμνά για την αυστηρή τήρηση των θεμελιωδών αρχών του κοινοτικού δικαίου από το συμβούλιο του JET, το οποίο είναι κοινή επιχείρηση, χρηματοδοτούμενη σε ποσοστό άνω του 80 % από κοινοτικά κεφάλαια και το οποίο περιλαμβάνει μεταξύ των μελών του την Ευρατόμ. Εξάλλου, με την απόφαση Ainsworth, το Δικαστήριο έκρινε την Επιτροπή νομικώς υπεύθυνη για τις πράξεις της διευθύνσεως του JET (βλ. τις σκέψεις 19 έως 27 της αποφάσεως).
- 145 Όσον αφορά το επιχείρημα ότι η πρόσληψη των προσφευγόντων υπό την ιδιότητα του «λοιπού προσωπικού» θα δημιουργήσει νέα δυσμενή διάκριση, τη φορά αυτή σε βάρος των διατεθέντων από τα άλλα μέλη του JET εκτός της UKAEA, εκτός αν καταστεί δυνατή η πρόσβαση και γι' αυτούς, δεν είναι λυσιτελής, εφόσον αφορά, καθ' υπόθεση, ένα είδος προσλήψεως ως προς το

οποίο το Πρωτοδικείο ήδη διαπίστωσε ότι οι προσφεύγοντες δεν είχαν δυνατότητα προσβάσεως σ' αυτό. Εν πάση περιπτώσει, στα οικεία όργανα απόκειται να προλάβουν την εμφάνιση οποιασδήποτε νέας μορφής άνιση μεταχειρίσεως, μη αντικειμενικώς δικαιολογούμενης, όταν θα λάβουν τα μέτρα που συνεπάγεται η εκτέλεση της παρούσας αποφάσεως, σύμφωνα με το άρθρο 149 της Συνθήκης ΕΚΑΕ.

- 146 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι κανένας από τους λόγους στους οποίους στηρίζονται οι προσβαλλόμενες αποφάσεις δεν τις δικαιολογεί από νομική άποψη. Οι αποφάσεις αυτές πρέπει επομένως να ακυρωθούν.

Επί των αιτημάτων αποζημιώσεως

- 147 Τα αιτήματα αποζημιώσεως (έβδομο και όγδοο αίτημα) περιλαμβάνονταν ήδη στις κατά το άρθρο 90, παράγραφος 2, του ΚΥΚ, ενστάσεις των προσφευγόντων οι οποίες έβαλλαν κατά βλαπτικών πράξεων, δηλαδή κατά των σιωπηρών αποφάσεων περί απορρίψεως των αιτήσεων προσλήψεως των προσφευγόντων υπό την ιδιότητα των εκτάκτων υπαλλήλων της Κοινότητας. Υπό τις συνθήκες αυτές, οι αγωγές αποζημιώσεως πρέπει να θεωρηθούν ως ασκηθείσες στο πλαίσιο του άρθρου 152 της Συνθήκης ΕΚΑΕ (άρθρο 179 ΕΚ) και των άρθρων 90 και 91 του ΚΥΚ, των οποίων οι διατάξεις τηρήθηκαν. Συνεπώς, οι εν λόγω αγωγές είναι καταρχήν παραδεκτές.

- 148 Πρέπει πάντως να διευκρινιστεί ότι το παραδεκτό της αγωγής αποζημιώσεως περιορίζεται στην αποκατάσταση της ζημίας που έχει άμεση σχέση με την οικεία βλαπτική πράξη, δηλαδή, εν προκειμένω, με τις σιωπηρές απορριπτικές αποφάσεις επί των αρχικών αιτήσεων περί προσλήψεως των προσφευγόντων υπό την ιδιότητα των εκτάκτων υπαλλήλων της Επιτροπής, που υπέβαλαν τον Ιανουάριο 1993 οι προσφεύγοντες Altmann κ.λπ., και τον Σεπτέμβριο/Οκτώβριο 1993 οι προσφεύγοντες Casson κ.λπ. Οι αγωγές αυτές πρέπει αντιθέτως να απορριφθούν ως απαράδεκτες, λόγω μη τηρήσεως εκ μέρους των προσφευγόντων της πριν από την άσκηση της προσφυγής διαδικασίας δύο φάσεων, που προβλέπεται από τα άρθρα 90 και 91 του ΚΥΚ, στο μέτρο που αποσκοπούν στην αποκατάσταση της ζημίας που οφείλεται σε συμπεριφορά της Επιτροπής ανεξάρτητη από τις οικείες βλαπτικές πράξεις, δηλαδή τις απορρίψεις των εν λόγω αρχικών αιτήσεων (βλ. τελευταίως, την απόφαση του

Πρωτοδικείου της 1ης Δεκεμβρίου 1994, T-54/92, Schneider κατά Επιτροπής, Συλλογή Υπ.Υπ. 1994, σ. II-887, και τη διάταξη του Πρωτοδικείου της 11ης Μαΐου 1995, T-569/93, Moat κατά Επιτροπής, Συλλογή Υπ.Υπ. 1995, σ. II-305, σκέψη 25).

149 Ως προς τη δυνατότητα των προσφευγόντων να θεμελιώσουν επίσης τις αγωγές αποζημιώσεως στα άρθρα 188, δεύτερο εδάφιο, της Συνθήκης ΕΚΑΕ και 215, δεύτερο εδάφιο, της Συνθήκης ΕΚ, πρέπει να υπομνησθεί ότι μια διαφορά μεταξύ μονίμου υπαλλήλου και του οργάνου στο οποίο υπάγεται ή υπαγόταν, η οποία αποσκοπεί στην αποκατάσταση ζημίας, κινείται, όταν πηγάζει από την υπηρεσιακή σχέση που συνδέει τον ενδιαφερόμενο με το όργανο, στο πλαίσιο του άρθρου 152 της Συνθήκης ΕΚΑΕ (άρθρο 179 ΕΚ) και των άρθρων 90 και 91 του ΚΥΚ και δεν εμπίπτει, όσον αφορά ιδίως το παραδεκτό της, στο πεδίο εφαρμογής των άρθρων 151 και 188 της Συνθήκης ΕΚΑΕ (άρθρα 178 και 215 ΕΚ) (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 22ας Οκτωβρίου 1975, 9/75, Meyer-Burckhart κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1975, σ. 363, και της 17ης Φεβρουαρίου 1977, 48/76, Reinarz κατά Συμβουλίου και Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1977, σ. 113). Δεδομένου ότι η αρμοδιότητα του κοινοτικού δικαστή, έναντι των προσώπων που διεκδικούν την ιδιότητα του μονίμου ή άλλου, εκτός του τοπικού, υπαλλήλου των Κοινοτήτων, βασίζεται στο άρθρο 152 της Συνθήκης ΕΚΑΕ (άρθρο 179 ΕΚ) (απόφαση του Δικαστηρίου της 11ης Μαρτίου 1975, 65/74, Poggini κ.λπ. κατά ΕΚΑΕ κ.λπ., Συλλογή τόμος 1975, σ. 129, και απόφαση Ainsworth), ασκείται και αυτή, όπως προβλέπει το εν λόγω άρθρο, εντός των ορίων και σύμφωνα με τις προϋποθέσεις που ορίζει ο ΚΥΚ ή το καθεστώς που διέπει τους υπαλλήλους των Κοινοτήτων (βλ., υπό την έννοια αυτή, τις προτάσεις του γενικού εισαγγελέα Mischö στο πλαίσιο της αποφάσεως Ainsworth, Συλλογή 1987, σ. 196 έως 201). Επιπλέον, με την υποβολή αιτήσεως και ενστάσεως, οι προσφεύγοντες ακολουθήσαν τη χαρασσομένη από τα άρθρα 90 και 91 του ΚΥΚ οδό, και επομένως βάσει αυτών των διατάξεων πρέπει να κριθεί το παραδεκτό των αγωγών τους (απόφαση Meyer-Burckhart κατά Επιτροπής, προπαρατεθείσα, σκέψη 8).

150 Όσον αφορά το επιχείρημα ότι το Συμβούλιο και όχι η Επιτροπή είναι αυτό που εξέδωσε την προπαρατεθείσα απόφαση 78/471, περί ιδρύσεως του JET και εγκρίσεως του καταστατικού του, δεν μπορεί να αντιταχθεί στο δικαίωμα των προσφευγόντων να στρέψουν τις προσφυγές τους απευθείας κατά του θεσμικού οργάνου από το οποίο προέρχεται η βλαπτική γι' αυτούς πράξη. Πράγματι, από το άρθρο 184 της Συνθήκης ΕΚΑΕ προκύπτει ότι μόνο η

Κοινότητα έχει νομική προσωπικότητα (βλ. επίσης τα άρθρα 152 και 188, δεύτερο εδάφιο, της Συνθήκης ΕΚΑΕ, που αφορούν μόνο την Κοινότητα και όχι τα όργανά της). Είναι μεν αληθές ότι, στην κοινοτική έννομη τάξη, για την ορθή απονομή της δικαιοσύνης, οσάκις γεννάται ευθύνη της Κοινότητας λόγω πράξεως ενός από τα όργανά της, η Κοινότητα εκπροσωπείται ενώπιον του Δικαστηρίου από το όργανο ή τα όργανα στα οποία προσάπτεται η γενεσιουργός της ευθύνης πράξη (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 13ης Νοεμβρίου 1973, 63/72 έως 69/72, Werhahn Hansamühle κ.λπ. κατά Συμβουλίου, Συλλογή τόμος 1972-1973, σ. 759, σκέψη 7, και της 9ης Νοεμβρίου 1989, 353/88, Briantex και Di Domenico κατά Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας και Επιτροπής, Συλλογή 1989, σ. 3623, σκέψη 7), πλην όμως το γεγονός αυτό δεν καθιστά απαράδεκτη την αγωγή αποζημιώσεως που συνδέεται στενά με προσφυγή ακυρώσεως η οποία είναι παραδεκτή.

151 Επί της ουσίας, πρέπει καταρχάς να εξετασθεί αν γεννάται ευθύνη της Κοινότητας λόγω πράξεων που παρανόμως το Συμβούλιο εξέδωσε και η Επιτροπή εφάρμοσε.

152 Όπως ορθώς η καθής ισχυρίστηκε, το καταστατικό του JET αποτελεί μέρος νομοθετικής πράξεως, δηλαδή της προπαρατεθείσας αποφάσεως 78/471, όπως τροποποιήθηκε με τις προπαρατεθείσες αποφάσεις 88/447, 91/677 και 96/305. Εφόσον οι αγωγές αποζημιώσεως στηρίζονται στον ισχυρισμό ότι το εν λόγω καταστατικό είναι παράνομο, από πάγια νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι αυτή η έλλειψη νομιμότητας δεν αρκεί καθεαυτή για να επισύρει την ευθύνη της Κοινότητας. Σε μια τέτοια περίπτωση, η ευθύνη αυτή γεννάται μόνο αν υφίσταται κατάφωρη παράβαση υπέρτερου κανόνα δικαίου ο οποίος προστατεύει τα άτομα (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 25ης Μαΐου 1978, 83/76, 94/76, 4/77, 15/77 και 40/77, Bayerische HNL κ.λπ. κατά Συμβουλίου και Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1978, σ. 381, σκέψεις 4 έως 6, της 4ης Οκτωβρίου 1979, 238/78, Ireks-Arkady κατά Συμβουλίου και Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1979/II, σ. 451, σκέψη 9, και της 5ης Δεκεμβρίου 1979, 143/77, Koninklijke Scholten Honig κατά Συμβουλίου και Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1979/II, σ. 723, σκέψη 10). Το Πρωτοδικείο κρίνει ότι πρέπει να εφαρμοσθούν κατ' αναλογία οι αρχές της νομολογίας αυτής στην παρούσα υπόθεση, που είναι διαφορά περί την κοινοτική δημόσια υπηρεσία, λαμβανομένης ιδίως υπόψη της ευρείας εξουσίας που διαθέτουν τα όργανα να καθορίζουν, μέσω γενικών

διατάξεων, τους κανόνες περί συγκροτήσεως και λειτουργίας των κοινών επιχειρήσεων που ιδρύονται σύμφωνα με το κεφάλαιο 5 του τίτλου II της Συνθήκης ΕΚΑΕ. Επομένως, η ευθύνη της Κοινότητας μπορεί να γεννηθεί εν προκειμένω μόνον αν το οικείο θεσμικό όργανο παρέβλεψε, κατά τρόπο πρόδηλο και σοβαρό, τα όρια που επιβάλλονται στην άσκηση των εξουσιών του.

153 Η θεμελιώδης αρχή της ίσης μεταχειρίσεως αποτελεί ασφαλώς υπέρτερο κανόνα δικαίου ο οποίος προστατεύει τους ιδιώτες (βλ. την προπαρατεθείσα απόφαση Ireks-Arkady κατά Συμβουλίου και Επιτροπής, σκέψη 11, καθώς και τις αποφάσεις του Δικαστηρίου της 4ης Οκτωβρίου 1979, 64/76, 113/76, 167/78, 239/78, 27/79, 28/79 και 45/79, Dumortier frères κ.λπ. κατά Συμβουλίου, Συλλογή τόμος 1979/II, σ. 515, και της 19ης Μαΐου 1992, C-104/89 και C-37/90, Mulder κ.λπ. κατά Συμβουλίου και Επιτροπής, Συλλογή 1992, σ. I-3061).

154 Το Πρωτοδικείο κρίνει εντούτοις ότι η παραβίαση της αρχής αυτής, από το καταστατικό, δεν είναι εν προκειμένω κατάφωρη ώστε να επισύρει την ευθύνη της Κοινότητας. Πράγματι, έχει σημασία να τονισθεί ότι η διαφορετική μεταχείριση για την οποία διαμαρτύρονται οι προσφεύγοντες ήταν αντικειμενικώς δικαιολογημένη στο αρχικό πλαίσιο της δημιουργίας της κοινής επιχειρήσεως και ότι το κύρος της επικυρώθηκε από το Δικαστήριο με την απόφαση Ainsworth, το 1987. Βεβαίως, όπως αναφέρθηκε στη σκέψη 130 ανωτέρω, το Συμβούλιο ήταν σε θέση να διαπιστώσει, από τον Δεκέμβριο 1991, μεταβολές των περιστάσεων, τις οποίες όφειλε να λάβει υπόψη κατά την έκδοση της προπαρατεθείσας αποφάσεως 91/677, δεδομένου ότι ανέτρεπαν τη συλλογιστική που ακολούθησε το Δικαστήριο στην απόφαση Ainsworth. Ενόψει, αφενός, του κύρους των αποφάσεων του Δικαστηρίου στο πλαίσιο της κοινοτικής έννομης τάξης και, αφετέρου, της ευρείας εξουσίας εκτιμήσεως που αναγνωρίζεται στα θεσμικά όργανα όσον αφορά την οργάνωση και τη λειτουργία των κοινών επιχειρήσεων, το Πρωτοδικείο κρίνει, πάντως, ότι το Συμβούλιο δεν αγνόησε, προδήλως και σοβαρώς, τα όρια που επιβάλλονται στην άσκηση των κανονιστικών εξουσιών του διατηρώντας παρανόμως σε ισχύ το προβλεπόμενο από το άρθρο 8 του καταστατικού σύστημα προσλήψεων. Υπό τις εξαιρετικές περιστάσεις της παρούσας υποθέσεως, στην οποία τα θεσμικά όργανα βασίστηκαν εν μέρει στο κύρος της αποφάσεως Ainsworth, εντός ενός πολύπλοκου και διαρκώς εξελισσομένου πραγματικού πλαισίου, το Πρωτοδικείο κρίνει τουλάχιστον ότι η συμπεριφορά τους δεν μπορεί να επισύρει την ευθύνη της Κοινότητας έως την ημερομηνία δημοσιεύσεως της παρούσας αποφάσεως, η οποία διαπιστώνει την εξαφάνιση των αντικειμενικών δικαιολογιών της διαπιστωθείσας από το Δικαστήριο με την εν λόγω απόφαση Ainsworth διαφορετικής μεταχειρίσεως.

- 155 Για την ταυτότητα των λόγων, κρίνεται ότι η προσοπτομένη στην Επιτροπή συμπεριφορά δεν μπορεί να επισύρει την ευθύνη της Κοινότητας στο μέτρο που προκύπτει από τη διοικητική εφαρμογή του καταστατικού. Το Πρωτοδικείο υπενθυμίζει, εξάλλου, ότι ορθώς η Επιτροπή έκρινε ότι το καταστατικό, όπως είναι επί του παρόντος διατυπωμένο, δεν επιτρέπει καθαυτό την πρόσληψη των προσφευγόντων υπό την ιδιότητα του «λοιπού προσωπικού», δυνάμει του άρθρου του 8.5.
- 156 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι τα περί αποζημιώσεως αιτήματα πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμα.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 157 Κατά το άρθρο 87, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά εφόσον υπήρξε σχετικό αίτημα. Κατά το άρθρο 87, παράγραφος 3, του Κανονισμού Διαδικασίας, το Πρωτοδικείο μπορεί να καταλείψει τα έξοδα ή να αποφασίσει ότι κάθε διάδικος φέρει τα δικαστικά του έξοδα σε περίπτωση μερικής ήττας των διαδίκων, ή εφόσον συντρέχουν εξαιρετικοί λόγοι. Δυνάμει του άρθρου 88 του ιδίου κανονισμού, στις διαφορές μεταξύ των Κοινοτήτων και των υπαλλήλων τους, τα όργανα φέρουν τα έξοδά τους.
- 158 Δεδομένου ότι η καθής ηττήθηκε κατά το κύριο μέρος των ισχυρισμών της, και λαμβάνοντας επίσης υπόψη τις ειδικές συνθήκες που προκάλεσαν την απόρριψη των αιτημάτων αποζημιώσεως, το Πρωτοδικείο κρίνει ότι θα προβεί σε ορθή εφαρμογή των αρχών αυτών καταδικάζοντάς την να φέρει, εκτός των δικών της εξόδων, τα δικαστικά έξοδα των προσφευγόντων. Κατ' εφαρμογήν του άρθρου 87, παράγραφος 5, του Κανονισμού Διαδικασίας, και ελλείψει ειδικών αιτημάτων εκ μέρους των διαδίκων ως προς το σημείο αυτό, πρέπει πάντως να αποφασιστεί ότι ο D. Hurford, εικοστός έκτος προσφεύγων στην υπόθεση T-177/94, θα φέρει τα δικά του έξοδα.

159 Σύμφωνα με το άρθρο 87, παράγραφος 4, του Κανονισμού Διαδικασίας, το παρεμβαίνον θα φέρει τα δικά του έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ (δεύτερο τμήμα)

αποφασίζει:

- 1) Δέχεται την παραίτηση του D. Hurford, εικοστού έκτου προσφεύγοντος στην υπόθεση T-177/94. Η υπόθεση T-177/94 διαγράφεται από το Πρωτόκολλο καθόσον τον αφορά.
- 2) Ακυρώνει τις αποφάσεις της Επιτροπής της 14ης Ιανουαρίου και της 16ης Σεπτεμβρίου 1994, περί μη προσλήψεως των λοιπών προσφευγόντων σε έκτακτες κοινοτικές θέσεις.
- 3) Απορρίπτει τις προσφυγές κατά τα λοιπά.
- 4) Η καθής θα φέρει τα δικαστικά έξοδα των προσφευγόντων, εκτός εκείνων του D. Hurford, καθώς και τα δικά της έξοδα. Ο D. Hurford και το παρεμβαίνον θα φέρουν έκαστος τα δικά του έξοδα.

Kirschner

Bellamy

Καλογερόπουλος

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 12 Δεκεμβρίου 1996.

Ο Γραμματέας

H. Jung

Ο Πρόεδρος

H. Kirschner

Περιεχόμενα

Το ιστορικό της διαφοράς	II - 2048
Κανονιστικό πλαίσιο	II - 2048
Η απόφαση Ainsworth	II - 2052
Μεταγενέστερη εξέλιξη της καταστάσεως	II - 2053
Η προ της ασκήσεως της προσφυγής διοικητική διαδικασία	II - 2061
Διαδικασία και αιτήματα των διαδίκων	II - 2063
Επί του παραδεκτού	II - 2067
Α — Επί του περιεχομένου και του παραδεκτού ορισμένων εκ των αιτημάτων των προσφευγόντων	II - 2067
Β — Επί της ενστάσεως του δεδουλευμένου	II - 2069
Επιχειρήματα των διαδίκων	II - 2069
Εκτίμηση του Πρωτοδικείου	II - 2069
Επί των αιτημάτων ακυρώσεως	II - 2071
Ισχυρισμοί και κύρια επιχειρήματα των διαδίκων	II - 2071
Εκτίμηση του Πρωτοδικείου	II - 2076
Α — Προκαταρκτικές σκέψεις	II - 2076
Β — Επί του υποστατού της προβαλλομένης διαφορετικής μεταχειρίσεως ...	II - 2077
Γ — Επί της μεταβολής των πραγματικών περιστάσεων μετά την απόφαση Ainsworth	II - 2081
1. Παράταση της διάρκειας του JET και συνέχιση του προγράμματος «σύντηξη»	II - 2083
2. Μεταβολή του ρόλου που διαδραματίζει η UKAEA στο πλαίσιο της οργάνωσης και της λειτουργίας της κοινής επιχειρήσεως	II - 2084
3. Μεταβολή επελθούσα στη στάση της UKAEA	II - 2084

4. Κοινωνική σύγκρουση στους κόλπους του JET	II - 2085
5. Εξέλιξη του αρχικώς προβλεφθέντος συστήματος προσλήψεως	II - 2086
— Έλλειψη ασφάλειας της θέσεως εργασίας για τους υπαλλήλους της UKAEA	II - 2086
— Το σχεδόν αδύνατον για το βρετανικό προσωπικό να λάβει «εισιτήριο επιστροφής» από ένα μέλος του JET	II - 2087
— Μειωμένη πρακτική αξία των «εισιτηρίων επιστροφής»	II - 2088
— Ενσωμάτωση στο μόνιμο προσωπικό της Επιτροπής των εκτάκτων υπαλλήλων που διατέθηκαν στο JET από την Ευρατόμ και συναφείς αναληφθείσες δεσμεύσεις	II - 2089
— Δημιουργία εικονικών σχέσεων με τις οργανώσεις μέλη	II - 2090
Δ — Επί των εννόμων συνεπειών της εξελίξεως των πραγματικών περιστάσεων μετά την απόφαση Ainsworth	II - 2091
Ε — Επί της νομιμότητας των προσαλλομένων αποφάσεων	II - 2096
Επί των αιτημάτων αποζημίωσης	II - 2100
Επί των δικαστικών εξόδων	II - 2104